



# SLOVENŠČINA

## Z BESEDO DO BESEDE

Priročnik za učitelje





Lucija Mejač Petek

# SLOVENŠČINA

## Z BESEDO DO BESEDE

Poučevanje slovenščine  
v 3. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol  
po učbeniškem kompletu  
*Slovenščina 3, Z besedo do besede*

## **SLOVENŠČINA 3, Z besedo do besede** Priročnik za učitelje in rešitve Zbirke nalog

Avtorica: Lucija Mejač Petek  
Urednica: Aleksandra Lutar Ivanc

© Mladinska knjiga Založba, d. d., Ljubljana 2019  
Izdala in založila: Mladinska knjiga Založba, d. d., Ljubljana, 2019  
Za založbo: Peter Tomšič  
Glavni urednik: Bojan Švigelj  
Oblikovalka: Pia Rihtarič

Izdelava/print: F. Dvor, d.o.o., 2019

Vse informacije o knjigah Mladinske knjige Založbe lahko dobite tudi na spletnih straneh  
**[www.mladinska.com/sola](http://www.mladinska.com/sola)** in **[www.emka.si](http://www.emka.si)**.

**UČIMte.com**  
portal za učiteljice in učitelje



## VSEBINA

<b>I. PREDSTAVITEV UČBENIŠKEGA KOMPLETA .....</b>	<b>4</b>
<b>II. OBRAVNAVA POSAMEZNIH TEMATSKIH SKLOPOV .....</b>	<b>6</b>
1. SKLOP: LJUDSKE ŠEGE IN NAVADE .....	6
2. SKLOP: LETOŠNI NOBELOV NAGRAJENEC BO ... ..	14
3. SKLOP: UGANKE ZGODOVINE .....	23
4. SKLOP: IZ PRETEKLOSTI RASTE SEDANJOST .....	32
5. SKLOP: OBRAZI SLOVENŠČINE .....	39
6. SKLOP: ZAMEJCI IN PREDMEJCI.....	48
7. SKLOP: SLOVENŠČINA V EVROPSKI UNIJI .....	55
<b>III. REŠITVE ZBIRKE NALOG SLOVENŠČINA 3, Z BESEDO DO BESEDE .....</b>	<b>62</b>

# I. PREDSTAVITEV UČBENIŠKEGA KOMPLETA SLOVENŠČINA 3

Učbeniški komplet **Slovenščina 3, Z besedo do besede** je sestavljen iz:

- učbenika,
- i-učbenika,
- zbirke nalog (rešitve nalog najdete tudi na izobraževalnem portalu za učitelje [www.ucimte.com](http://www.ucimte.com));
- priročnika za učitelja.

Učbeniški komplet uresničuje cilje in vsebine, ki so po učnem načrtu za slovenščino predvideni za obravnavo v 3. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol. Gradivo je razdeljeno na sedem tematskih sklopov:

<b>NASLOV SKLOPA:</b>	<b>V SKLOPU DIJAKI SPOZNAJO:</b>
<b>1. Ljudske šege in navade</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• kaj je komentar,</li><li>• kaj je poved in katere vrste stavkov poznamo,</li><li>• kako stavke in povedi v govoru oblikujemo z glasom in zvočnimi sredstvi.</li></ul>
<b>2. Letošnji Nobelov nagrajenec bo ...</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• kaj so stavčni členi,</li><li>• kateri stavčni členi so goli in kateri zloženi,</li><li>• kako so stavčni členi oblikovno in pomensko povezani ter kako so v povedi razvrščeni,</li><li>• kdaj uporabljamo tvorne in kdaj trpne povedi.</li></ul>
<b>3. Uganke zgodovine</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• kaj je značilno za poljudnoznanstveni članek,</li><li>• kaj so odvisniki,</li><li>• kaj je premi in odvisni govor,</li><li>• kdaj pogosteje uporabljamo odvisnike in kdaj strnjene enostavčne povedi.</li></ul>
<b>4. Iz preteklosti raste sedanjost</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• kaj je seminarska naloga in kako jo napišemo,</li><li>• katera priredja poznamo,</li><li>• kdaj uporabljamo priredne in kdaj podredne povedi.</li></ul>
<b>5. Obrazi slovenščine</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• kdaj pišemo uradno prošnjo, prijavo, pritožbo in po čem se med seboj razlikujejo,</li><li>• katera ločila uporabljamo in kakšna je njihova vloga v besedilu.</li></ul>
<b>6. Zamejci in predmejci</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• kaj je esej,</li><li>• kako ob pisanju oblikujemo odstavke,</li><li>• kako so pomensko, oblikovno in aktualnostno povezane povedi v besedilu.</li></ul>
<b>7. Slovenščina v Evropski uniji</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• kakšen je položaj slovenščine v EU,</li><li>• kako se dvogovorna besedila razlikujejo od enogovornih in katera so načela uspešnega dvogovornega razumevanja,</li><li>• kaj je značilno za prepričevalni pogovor.</li></ul>

Priročnik je namenjen učiteljem, ki jezikovni pouk pri slovenščini v gimnaziji ali srednji strokovni šoli izvajajo s pomočjo tega učbeniškega kompleta, zlasti učbenika in zbirke nalog. Učitelj pri pouku lahko uporablja tudi i-različico učbenika in z njo dostopa do dodatnih vsebin. V priročniku so slednje označene z zeleno barvo.

Dodatne vsebine se v i-različici dodajajo in posodablajo, učitelj pa jih lahko po svoji presoji uporablja kot motivacijo, ob obravnavi posamezne snovi ali za preverjanje in utrjevanje znanja. V i-različici dodatne vsebine najdete pod naslednjimi ikonami:

**video posnetek:** 


**zvočni posnetek:** 

**spletna povezava:** 

**interaktivna naloga:** 

**dodatna vsebina v obliki pdf-dokumenta:** 

**povečava slike/preglednice:** 

V i-učbeniku na koncu določenega poglavja pod ikono  najdete tudi razčlenbo neumetnostnega besedila za dodatno ponovitev snovi. Dokument lahko natisnete.

V priročniku so **predlogi za izvedbo 55 ur** jezikovnega pouka v 3. letniku gimnazij in **40 ur** v 3. letniku srednjih strokovnih šol. Učitelj lahko posameznemu sklopu nameni tudi več ali manj ur, odvisno od (pred) znanja dijakov, razumevanja, odzivnosti dijakov ipd.

Po učnem načrtu je predvideno število ur za pouk slovenščine v 3. letniku gimnazij 140, v 3. letniku srednjih strokovnih šol pa 96 ur. Polovica ur je namenjena pouku književnosti in polovica pouku jezika; del ur namenimo za ponavljanje in utrjevanje obravnavane snovi, pregledovanje domačih nalog in preverjanje ter ocenjevanje znanja.

V priročniku so ure, predlagane za obravnavo samo v gimnazijah, označene z modro barvo, ostale ure pa so predlagane tako za obravnavo v gimnazijah kot tudi v srednjih strokovnih šolah.

Priročnik v celoti sledi učbeniku in zbirki nalog, zato je razdeljen na sedem sklopov. V vsakem sklopu najdete:

- predlagano število ur za obravnavo,
- učne cilje obravnavanega sklopa,
- predlagane pripomočke za učitelja in dijaka za vsako posamezno uro,
- potek posamezne učne ure, razdeljen na uvodno motivacijo, obravnavo snovi, ponavljanje in utrjevanje znanja ter predlog za domačo nalogo,
- prikaze vsebin za tabelske slike ob obravnavani snovi.

Če boste uporabljali i-učbenik, lahko dostopate do prikazov vsebin neposredno prek ikone .

## II. OBRAVNAVA POSAMEZNIH TEMATSKIH SKLOPOV

### 1. SKLOP:

### LJUDSKE ŠEGE IN NAVADE

**Predlagano št. ur za obravnavo: 6**

#### UČNI CILJI 1. SKLOPA

**Dijaki:**

- spoznajo značilnosti komentarja,
- razčlenjujejo besedilo,
- vrednotijo njegovo učinkovitost, ustreznost, razumljivost in pravilnost,
- prepoznajo, posplošujejo in povzemajo značilnosti dane vrste besedila ter jih primerjajo z značilnostmi besedil druge vrste,
- tvorijo čim ustrežnejšo in razumljivejšo ter jezikovno pravilno besedilo,
- po tvorjenju vrednotijo razumljivost, zanimivost, resničnost, aktualnost, živost, učinkovitost, ustreznost in jezikovno pravilnost svojega zapisanega besedila/govornega nastopa in zapisanih besedil/govornih nastopov sošolcev,
- utemeljujejo svoje mnenje, poslušajo mnenja sošolcev o svojem besedilu/govornem nastopu ter izrekajo svoje (ne)strinjanje z njimi,
- **sistematično dopolnijo dejanje z njegovim vršilcem, prizadetim ... in tvorijo enostavčne povedi.**

#### PREDLOG ZA OBRAVNAVO SNOVI KOMENTAR

**Učbenik, str. 8–11**

**Predlagano št. ur za obravnavo: 2**

**1. ura:**

**Učitelj potrebuje:**

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

**Dijaki potrebujejo:**

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

**Uvodna motivacija:**

- Z dijaki se pogovarjamo o ljudskih običajih, pravljičah, verovanjih, vražah ...
- Dijake usmerimo v pogovor o pustovanju. Pogovarjamo se o različnih prireditvah, šegah in navadah, povezanih s pustovanjem.



- Ogledamo si posnetek oddaje, [dostopen v i-učbeniku na str. 8 pod ikono !\[\]\(71ac35c616fd8bfda805d579390e24d8\_img.jpg\)](#)<sup>1</sup>.
- Z dijaki se pogovorimo o oddaji.

Pogovor z dijaki usmerjamo s pomočjo vprašanj v učbeniku na str. 8 in 9.

### Obravnava snovi:

Dijake razdelimo v 4 skupine. V zbirki nalog na str. 4 rešimo nalogo 1, tako da vsaka skupina opiše eno sliko. Rešimo še nalogo 2 in dijake usmerimo v ponovitev besedilnih vrst.

Napovemo, da bomo v naslednji uri spoznali komentar. Dijaki povedo, ali so se že kdaj srečali s to besedilno vrsto in kaj vedo o njej.

## **2. ura:**

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- vsaj 8 telefonov z dostopom do spleta (za delo v skupinah),
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

Še enkrat si ogledamo zadnji prispevek v oddaji o Kraškem pustu, [dostopen v i-učbeniku na str. 10 pod ikono !\[\]\(d3102649f02e825ddb76dc3de0190154\_img.jpg\)](#)<sup>2</sup>.

### Obravnava snovi:

Dijake usmerimo v razmišljanje, zakaj je bil zadnji prispevek drugačen od ostalih. Povemo, da je bil to komentar. S pomočjo vprašanj na str. 10 dijaki ugotovijo:

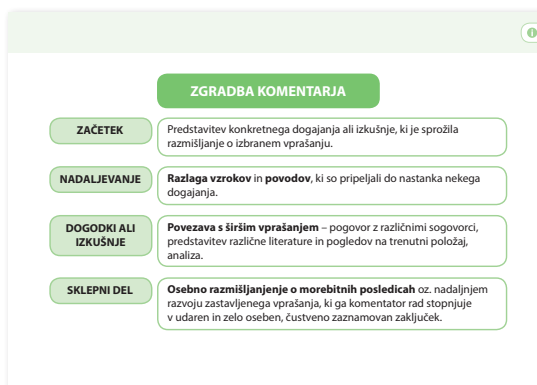
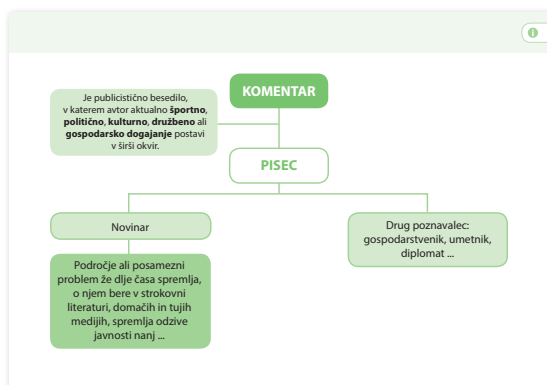
- kaj je komentar,
- kdo ga piše,
- kaj se v komentarju pove,
- kakšna sta jezik in slog v komentarju,
- katere vrste komentarjev poznamo.

Pomagamo si z učbenikom na str. 10 in 11.

1 Če ne uporabljate i-učbenika, lahko dostopate do besedil za poslušanje in gledanje prek izobraževalnega portala za učitelje [www.ucimte.com](http://www.ucimte.com) ali spletne strani [www.mladinska.com](http://www.mladinska.com).

2 Če ne uporabljate i-učbenika, lahko dostopate do besedil za poslušanje in gledanje prek izobraževalnega portala za učitelje [www.ucimte.com](http://www.ucimte.com) ali spletne strani [www.mladinska.com](http://www.mladinska.com).

Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 10 in 11 pod ikonama :



### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Pogovarjamo se, zakaj se mora komentator podpisati s polnim imenom in priimkom ter zakaj je komentar v večini časopisov in informativnih radijskih in TV-oddaj posebej označen in napovedan. Dijaki povedo in utemeljijo svoje mnenje.

Dijake razdelimo v skupine. Vsaka skupina na medmrežju na svojih telefonih najde kakšno karikaturu. Ob njej dijaki napišejo besedni komentar.

### Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 4–6, naloge 1–5.

## POVED IN STAVEK

Učbenik, str. 12–16

Predlagano št. ur za obravnavo: 1

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

## Uvodna motivacija:

Z dijaki ponovimo, kaj smo videli v posnetku, ki smo si ga ogledali v prejšnji uri. Dijake prosimo, naj skušajo predvideti, kakšne povedi je tvorila TV-komentatorka, ki je v svojem komentarju razmišljala tudi o pomenu in vlogi openskega karnevala. Pomagamo si z vprašanji v učbeniku na str. 12.

## Obravnavajmo snovi:

Preberemo besedilo na str. 12 in se s pomočjo vprašanj pod besedilom z dijaki pogovorimo o njem.

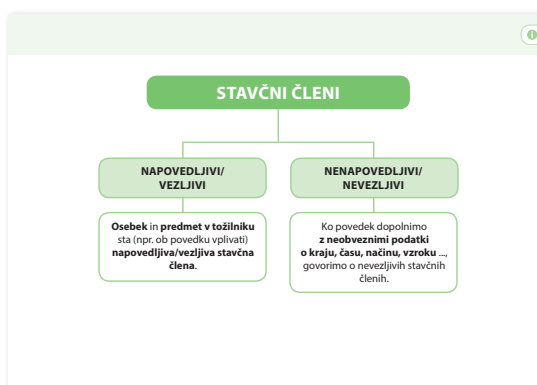
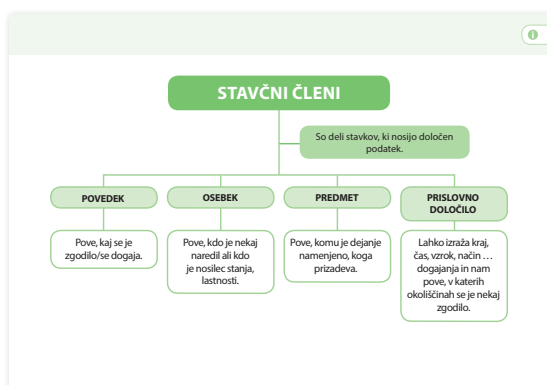
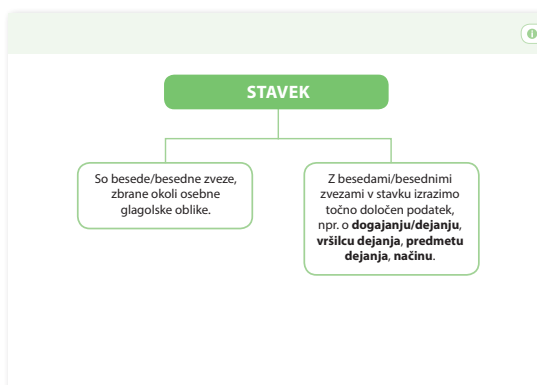
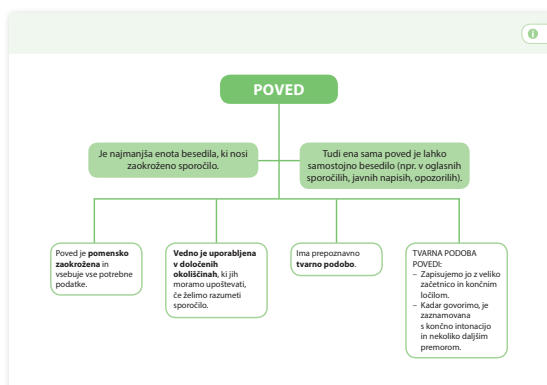
Izpostavimo besedi *komentar* ter *komentirati* in se pogovarjamo o različnih pomenih teh besed. Dijake s pomočjo vprašanj na str. 13 in 14 usmerimo v razmišljanje o povedih in stavkih.

S pomočjo vprašanj dijaki spoznajo:

- kaj je poved in kaj je zanjo značilno,
- kako se povedi razlikujejo po svoji slovnični sestavi,
- kaj je stavek,
- katere stavčne člene poznamo.

Pomagamo si z učbenikom na str. 15 in 16.

Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 15 in 16 pod ikonama :



## Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijaki preberejo povedi na str. 16 in ugotovijo, iz koliko stavkov sta sestavljeni. Povedo, po čem so prepoznali stavke.

## Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 6–10, naloge 1–6.

## VRSTE STAVKOV

**Učbenik, str. 16–18**

**Predlagano št. ur za obravnavo: 1**

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

Ponovimo, kaj smo o povedih in o stavkih izvedeli v prejšnji uri ter kako najlažje določimo število stavkov v povedi.

### Obravnava snovi:

Dijaki si pogledajo izpisani večstavčni povedi na str. 16. Ponovimo, da so v prejšnji uri ugotovili, da povedi vsebujeta pet stavkov. Dijake pozovemo, naj ugotovijo, kateri podatek se poleg podatka o dejanju/dogajanju še pojavi v stavkih. Na tablo napišemo, med katerimi podatki izbirajo:

- vršilec dejanja/nosilec stanja,
- predmet dejanja,
- prejemnik dejanja,
- sredstvo, s katerim dejanje opravljamo,
- kraj dejanja,
- čas dejanja,
- vzrok dejanja,
- način dejanja.

Stavke iz novinarkinega komentarja primerjamo s stavki, ki bi jih uporabili v pogovoru s prijateljem, navedenimi na str. 16. Pri primerjavi si pomagamo z vprašanji na str. 17.

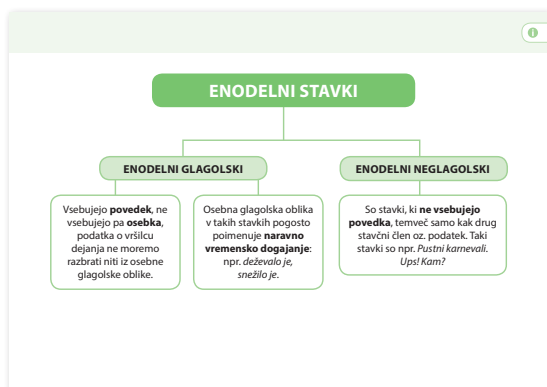
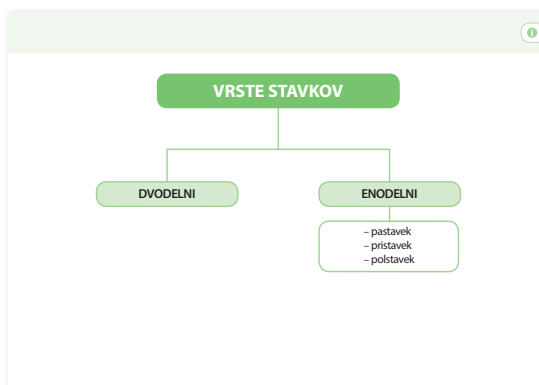
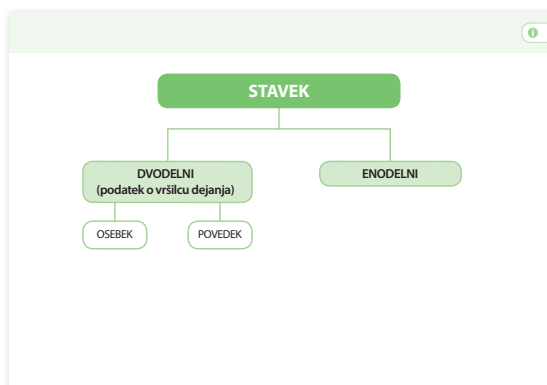
Pogledamo si še besedilo na str. 17 in se pogovorimo o njem s pomočjo vprašanj, ki so pod njim.

S pomočjo vprašanj dijaki spoznajo:

- kaj je značilno za dvodelne stavke,
- kateri stavki so enodelni,
- razliko med enodelnimi glagolskimi in enodelnimi neglagolskimi stavki,
- kaj so pastavki, pristavki in polstavki.

Pomagamo si z učbenikom na str. 17 in 18.

Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 17 in 18 pod ikonama :



### Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 10–13, naloge 7–13.

## ZVOČNA PODOBA POVEDI

Učbenik, str. 18–23

Predlagano št. ur za obravnavo: 2

1. ura:

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.


### Uvodna motivacija:

Z dijaki se pogovarjamo, kako se pripravljajo na govorno predstavitev.

## Obravnavava snovi:

S pomočjo vprašanj na str. 18 in 19 dijake usmerimo v razmišljanje o TV-oddajah.

Dijakom povemo, da bomo poslušali del TV-oddaje, pri čemer bo vsaka skupina dijakov dobila svojo nalogo. Dijake razdelimo v pet skupin. Preberemo nalogo vsake skupine, ki so navedene na str. 19 in 20.


Ogledamo si posnetek oddaje, **dostopen v i-učbeniku na str. 19 pod ikono**  <sup>3</sup>. Vsaka skupina dijakov pozorno posluša napoved in se pogovori o svoji nalogi, nato pa svoje ugotovitve predstavi sošolcem.

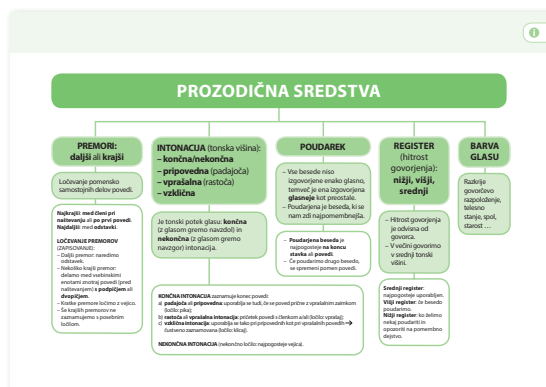
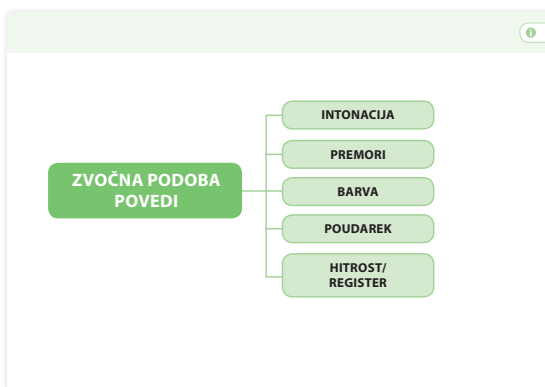
## Dijaki spoznajo:

- kaj so prozodična sredstva,
- katera prozodična sredstva poznamo in kaj z njimi sporočamo poslušalcu.

Pomagamo si z učbenikom na str. 21–23.

## Preverjanje in utrjevanje znanja:

S pomočjo prikaza, ki je **dostopen v i-učbeniku na str. 21 pod ikono** , ponovimo, kaj smo se naučili o zvočni podobi povedi.



## 2. ura:

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

Povemo poljubno kratko besedilo. Dijaki ugotavljajo, katera prozodična sredstva smo uporabili.

<sup>3</sup> Če ne uporabljate i-učbenika, lahko dostopate do besedil za poslušanje in gledanje prek izobraževalnega portala za učitelje [www.ucimte.com](http://www.ucimte.com) ali spletne strani [www.mladinska.com](http://www.mladinska.com).

### **Preverjanje in utrjevanje znanja:**

Dijake razdelimo v skupine. Vsaka skupina si zamisli, da so obiskali enega izmed pustnih festivalov, ki ga predstavijo na razredni uri. Napišejo komentar prireditve in se pripravijo na branje. Eden od dijakov besedilo prebere sošolcem, ki presodijo, ali je bil komentar učinkovit. Natančna navodila za delo so navedena na str. 23, *Ustvarjalni izziv*.

Rešimo naloge v zbirki nalog na str. 14–19.

S pomočjo miselnega vzorca v učbeniku na str. 24 ponovimo, kaj smo se naučili v 1. tematskem sklopu. Če uporabljate i-učbenik, ga lahko prikažete na tabli.

### **Domača naloga:**

Ustvarjalni izziv v učbeniku na str. 23 z dijaki rešimo, če ti pokažejo zanimanje za njegovo vsebino.

## 2. SKLOP:

### LETOŠNJI NOBELOV NAGRAJENEC BO ...

**Predlagano št. ur za obravnavo: 8**

#### UČNI CILJI 2. SKLOPA

##### **Dijaki:**

- opazujejo zaporedje besed in delov povedi ter odpravljajo napake,
- sistematično usvajajo stavčnočlensko sestavo stavka in stavčno sestavo povedi,
- vrednotijo učinek pridobljenega vsebinskega in procesnega znanja na tvorjenje in razumevanje enostavnih in večstavčnih povedi ter na prepoznavanje stavčnočlenske sestave stavka in stavčne sestave povedi,
- **sistematično dopolnijo dejanje z njegovim vršilcem, prizadetim ... in tvorijo enostavčne povedi,**
- predstavljajo isto dejanje na tvorni in trpni način.

#### PREDLOG ZA OBRAVNAVO SNOVI STAVČNI ČLENI

**Učbenik, str. 26–42**

**Predlagano št. ur za obravnavo: 7**

##### **1. ura:**

##### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

##### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

##### Uvodna motivacija:

- Pogovarjamo se o Nobelovih nagradah in nagrajencih.
- Dijake razdelimo v skupine. Vsaka skupina skuša odgovoriti na vprašanja na str. 26. Sošolcem predstavijo svoje ugotovitve.

##### Obravnava snovi:

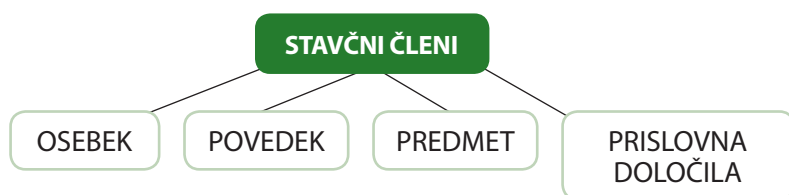
Preberemo besedilo na str. 27 in se s pomočjo vprašanj na str. 28 pogovorimo o njem.

S pomočjo zadnjih štirih vprašanj na str. 28 opazujemo enostavčne povedi, navedene nad temi vprašanji. Nato dijaki samostojno preberejo še enostavno poved na str. 29 in odgovorijo na vprašanja pod povedjo. Povemo, da so odgovori stavčni členi:

- KAJ se je zgodilo: **povedek**,
- KJE je uvedla: **prislovno določilo kraja**,
- KDAJ je uvedla: **prislovno določilo časa**,
- KDO je uvedel: **osebek**,
- KAJ je uvedla: **predmet**.



Če uporabljate i-učbenik, na tabli lahko prikažete prikaz na str. 29 pod ikono .



Posebej izpostavimo členek še in vprašamo dijake, h kateremu stavčnemu členu bi ga uvrstili. Ugotovimo, da k predmetu. Povemo, katere besedne vrste niso samostojni stavčni členi.

### **Preverjanje in utrjevanje znanja:**

Dijake razdelimo v dvojice. Preberejo povedi na str. 29 in odgovorijo na vprašanja pod povedmi.

## **2. ura:**

### **Učitelj potrebuje:**

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

### **Dijaki potrebujejo:**

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### **Uvodna motivacija:**

Ponovimo, katere stavčne člene smo spoznali v prejšnji uri. Dijaki se skušajo iz osnovne šole spomniti, katere stavčne člene še poznajo.

### **Obravnava snovi:**

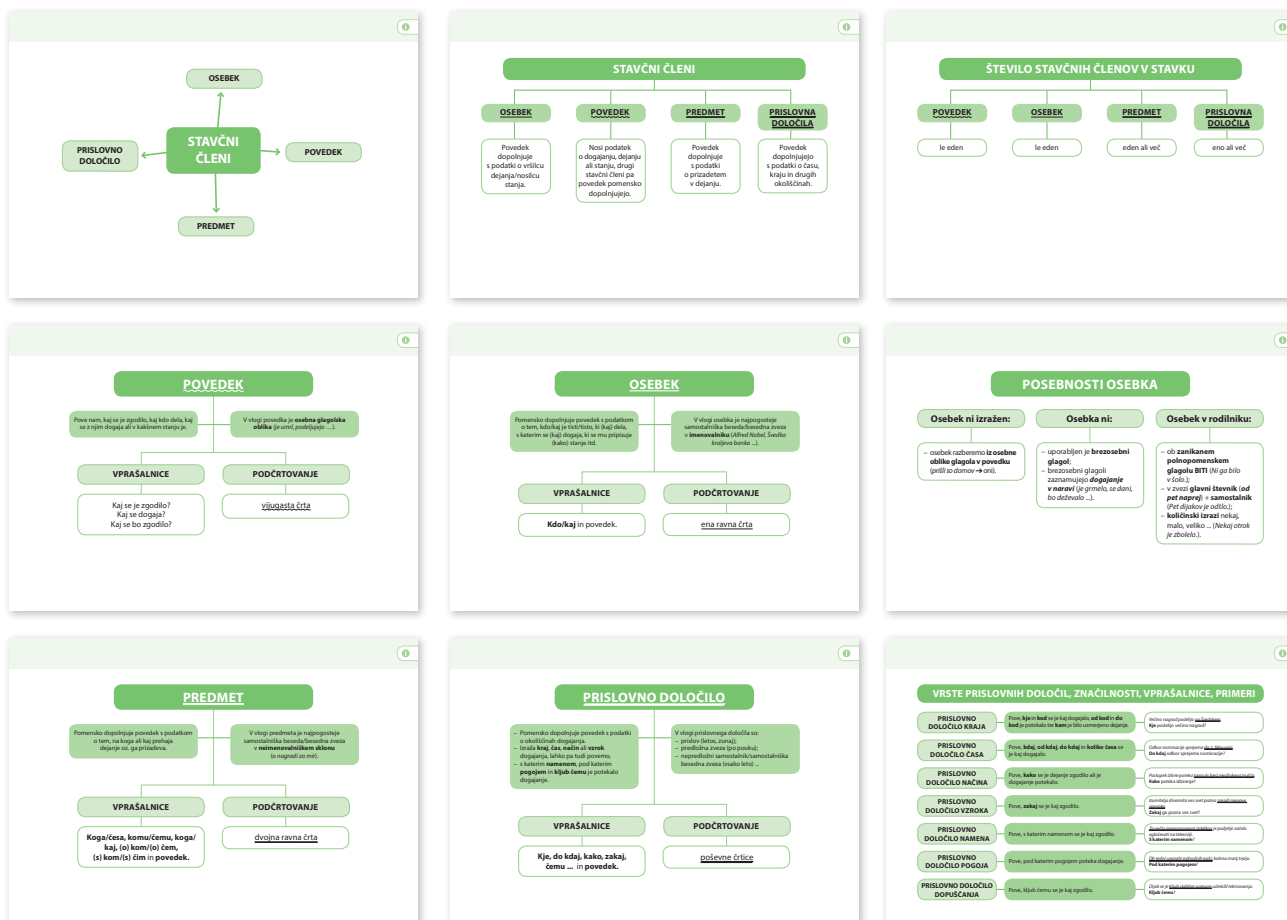
Dijake razdelimo v skupine. Vsaka skupina odgovori na vprašanja na str. 30. Svoje ugotovitve predstavijo sošolcem. S pomočjo vprašanj dijaki ponovijo:

- kaj so stavčni členi,
- katere stavčne člene poznamo,
- kaj je značilno za povedek, osebek, predmet in prislovna določila.

Pomagamo si z učbenikom na str. 30–32.

## Preverjanje in utrjevanje znanja:

Ob prikazih, ki so dostopni v i-učbeniku na str. 30, 31 in 32 pod ikonami , ponovimo, katere stavčne člene poznamo in kako se po njih vprašamo:



## 3. ura:

### Učitelj potrebuje:

- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

Ponovimo, katere stavčne člene poznamo in kako se po njih vprašamo.

## Preverjanje in utrjevanje znanja:

Preberemo besedilo v zbirki nalog na str. 20. Dijaki v dvojicah rešijo naloge od 1 do 15 na str. 20–26. Preverimo rešitve.

## 4. ura:

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

Pogovarjamo se o tem, kateremu književniku bi dijaki podelili Nobelovo nagrado za književnost. Pomagamo si z vprašanji na str. 32.

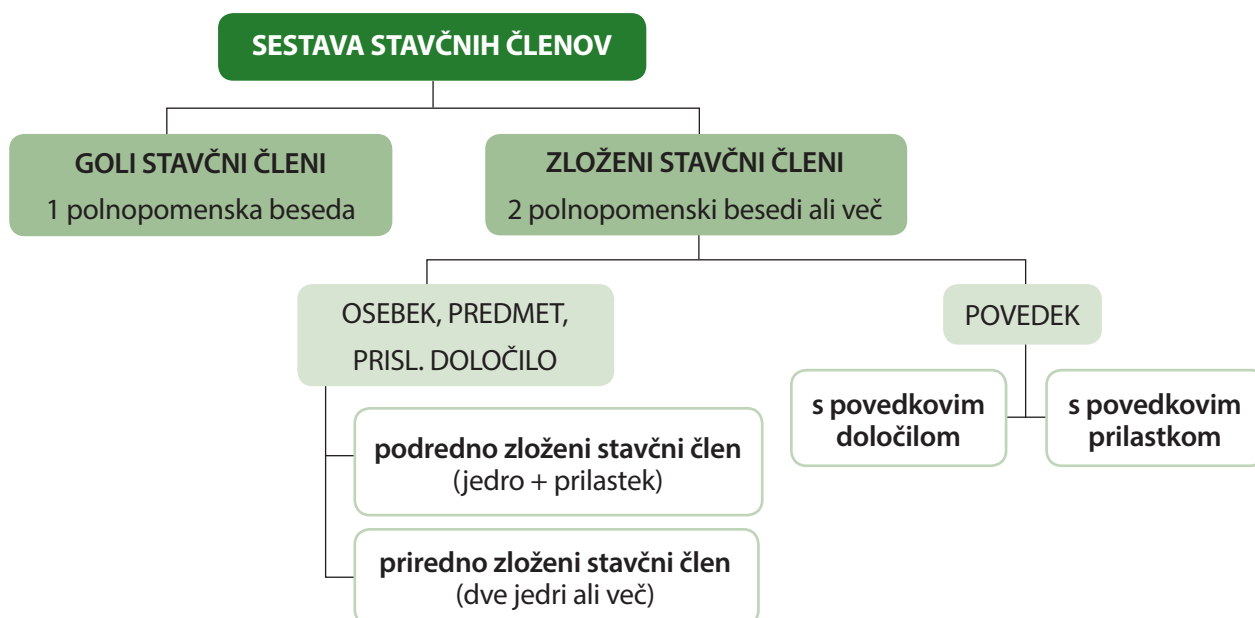
### Obraznava snovi:

Preberemo besedilo na str. 32 in 33. Dijaki opazujejo dele besedila, ki so navedeni na str. 33. S pomočjo vprašanj na str. 33 in 34 dijake usmerimo v opazovanje zloženih stavčnih členov. S pomočjo besedila dijaki spoznajo:

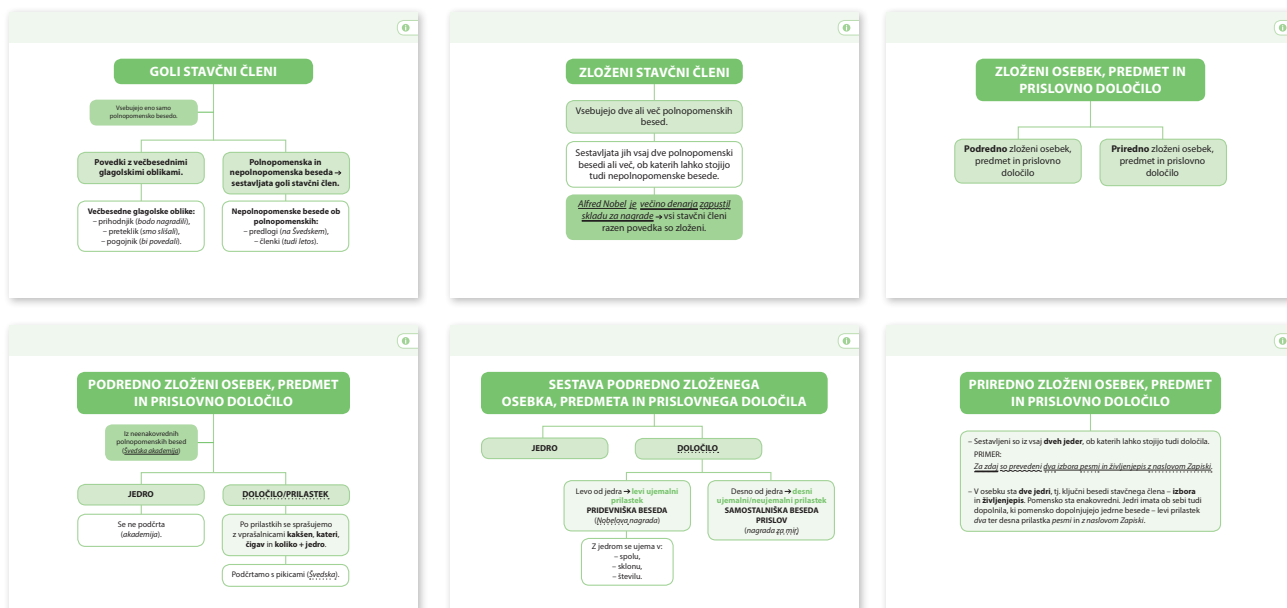
- kdaj so stavčni členi goli in kdaj zloženi,
- zložene osebke, predmete in prislovna določila ter
- razliko med levimi in desnimi prilastki.

Pomagamo si z učbenikom na str. 35.

Če uporabljate i-učbenik, na tabli lahko prikažete prikaz na str. 35 pod ikono .



Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 35 in 36 pod ikonama :



### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Preberemo besedilo v zbirki nalog na str. 27. Dijaki rešijo naloge 16–18 na str. 27–29.

### 5. ura:

#### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

#### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

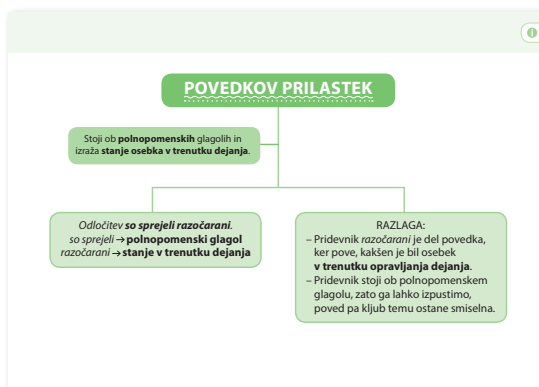
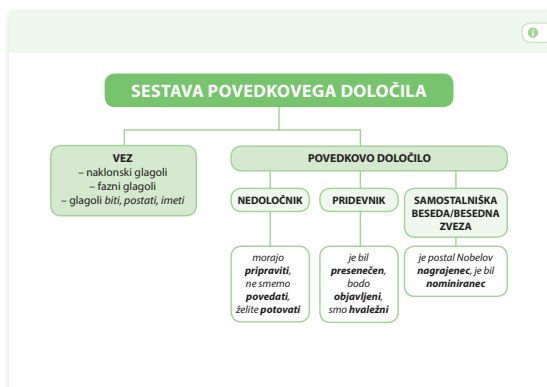
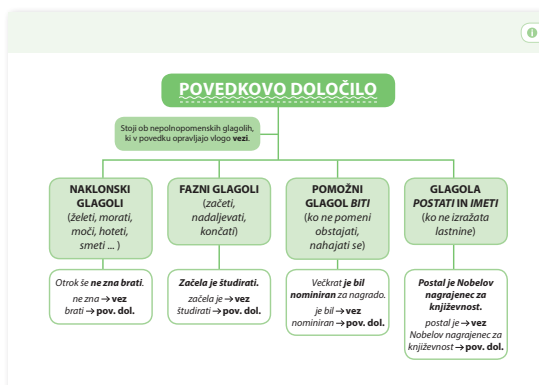
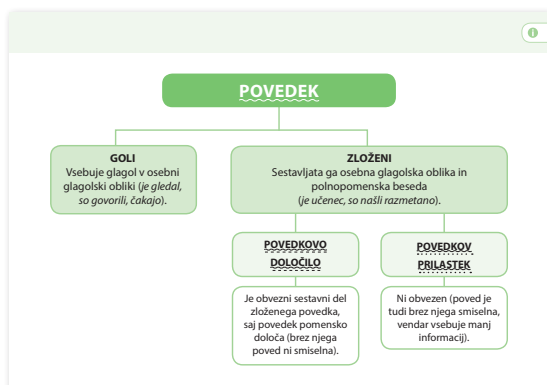
#### Uvodna motivacija:

- Ponovimo, kaj smo se o stavčnih členih naučili v prejšnjih urah.
- Napovemo, da bomo v tej uri natančneje opazovali povedek. Dijaki s priklicem znanja iz osnovne šole ponovijo, ali so tudi povedki lahko zloženi.

#### Obraznava snovi:

Dijakom predstavimo zloženi povedek. Razložimo razliko med povedkovim določilom in povedkovim prilastkom. Pomagamo si z učbenikom na str. 36 in 37.

Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 36 in 37 pod ikonama :



### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Zbirka nalog, str. 29 in 30, naloge 19–21.

## 6. ura:

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

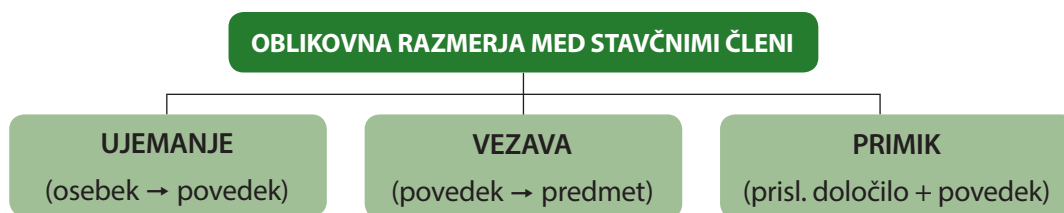
- Ponovimo, katere stavčne člene poznamo.
- Napovemo, da bomo v tej uri natančneje opazovali oblikovno povezanost stavčnih členov.

### Obraznava snovi:

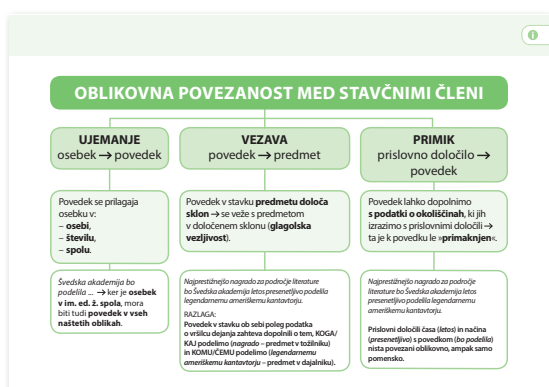
Opazujemo povedi v učbeniku na str. 37. O njih se pogovarjamo s pomočjo vprašanj na str. 37 in 38. Pri opazovanju povedi ugotovimo, kako so stavčni členi med seboj oblikovno povezani. Predstavimo, kaj je:

- **ujemanje**,
- **vezava** in
- **primik**.

Če uporabljate i-učbenik, na tabli lahko prikažete prikaz na str. 38 pod ikono .



Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 38 pod ikono .



## Preverjanje in utrjevanje znanja:

Zbirka nalog, str. 31, nalogi 22 in 23.

## 7. ura:

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

Pogovarjamo se o književnikih, ki sta zavrnila Nobelovo nagrado. Pomagamo si z učbenikom na str. 39.

### Obraznava snovi:

Dijaki preberejo povedi na str. 39 in 40. S pomočjo vprašanj pod povedmi opazujemo, kako so razporejeni stavčni členi in njihovi deli v navedenih povedih. Dijaki spoznajo:

- da vrstni red stavčnih členov ni vnaprej določen,
- kaj je členitev po aktualnosti,
- kakšen je obvezni vrstni red besed v stavčnih členih in v naslonskem nizu.

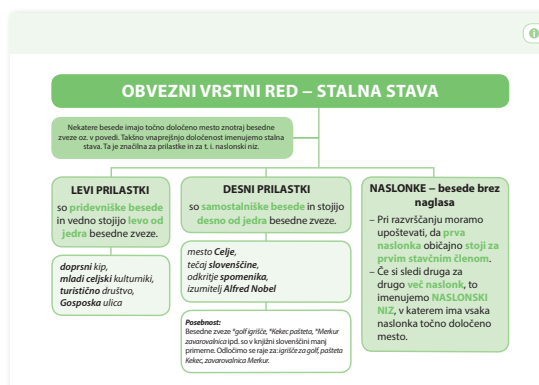
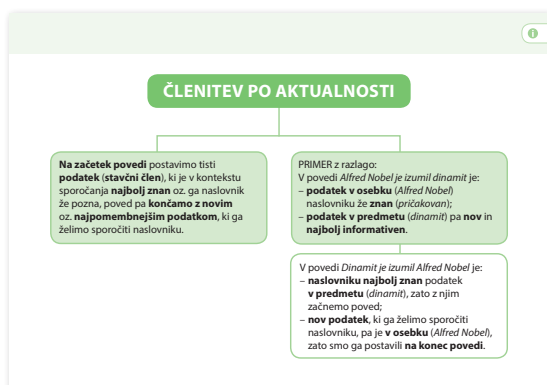
Pomagamo si z učbenikom na str. 41.

Če uporabljate i-učbenik, na tabli lahko prikazete prikaz na str. 41 pod ikono .

	V	N	G1	P	Z3	Z4	Z2	G2	
Ogledalo				si		ga		je	precej obiskovalcev.
Nagrada,	ki			si		jo			želi vsak znanstvenik.
Tam			sta	se					prvič srečala.
Nobel								je	izumil dinamit.
Pogovarjali		naj	bi	se					o naložbah v mestu.
Poklonili			so	se	mu				z doprsnim kipom.
Ljudje							ga	bodo	vedno spoštovali.

V = veznik, N = členek NAJ, G1 = glagol BITI na s- (*sem, si, sva, sta, smo, ste, so*) in BI, P = povratni zaimek SI/SE, Z3 = osebni zaimek v dajalniku, Z4 = osebni zaimek v tožilniku, Z2 = osebni zaimek v rodilniku, G2 = glagol BITI na bo- (*bom, boš, bo, bova, bosta, bomo, boste, bodo*) in glagolska oblika JE.

Vsebinsko povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 41 pod ikono .



### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijaki opazujejo odlomek iz Kettejeve pesmi *Na trgu* na str. 42. S pomočjo vprašanj ob pesmi ugotavljajo, kje so odstopanja od pravil o zaporedju besed znotraj stavčnega člena oz. v naslonskem nizu in zakaj.

### Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 31–33, naloge 24–30.

## TVORNE IN TRPNE POVEDI

Učbenik, str. 42–44

Predlagano št. ur za obravnavo: 1

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

## Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

## Uvodna motivacija:

Preberemo besedilo na str. 42 in dijake vprašamo, kaj so izvedeli novega ob branju.

## Obravnavna snovi:

Dijake usmerimo v opazovanje vršilcev dejanj. Pomagamo si z vprašanji na str. 42. Opazujemo, v katerih povedih vršilec dejanja ni izražen.

Preberemo še povedi na str. 43 in jih primerjamo med seboj. S pomočjo vprašanj dijaki spoznajo:

- katere povedi so tvorne in katere trpne,
- kako tvorno poved preoblikujemo v trpno,
- kdaj uporabljamo tvorne in kdaj trpne povedi.

Pomagamo si z učbenikom na str. 43 in 44.

Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 43 in 44 pod ikonama :



## Preverjanje in utrjevanje znanja:

S pomočjo miselnih vzorcev v učbeniku na str. 45 ponovimo, kaj smo se naučili v tem tematskem sklopu. Če uporabljate i-učbenik, ga lahko prikažete na tabli.

Zbirka nalog, str. 34 in 35, naloga 1.

## Domača naloga:

- Zbirka nalog str. 35–37, naloga 2–4.
- Ustvarjalni izziv v učbeniku na str. 44 z dijaki rešimo, če ti pokažejo zanimanje za njegovo vsebino.



### 3. SKLOP: UGANKE ZGODOVINE

**Predlagano št. ur za obravnavo: 8**

#### **UČNI CILJI 3. SKLOPA**

##### **Dijaki:**

- spoznajo značilnosti poljudnoznanstvenega članka,
- razčlenjujejo besedilo,
- vrednotijo njegovo učinkovitost, ustreznost, razumljivost in pravilnost,
- prepoznajo, posplošujejo in povzemajo značilnosti dane vrste besedila ter jih primerjajo z značilnostmi besedil druge vrste,
- tvorijo čim ustrežnejšo in čim razumljivejšo ter jezikovno pravilno besedilo,
- po tvorjenju vrednotijo razumljivost, zanimivost, resničnost, aktualnost, živost, učinkovitost, ustreznost in jezikovno pravilnost svojega zapisanega besedila/govornega nastopa in zapisanih besedil/govornih nastopov sošolcev,
- utemeljujejo svoje mnenje, poslušajo mnenja sošolcev o svojem besedilu/govornem nastopu ter izrekajo svoje (ne)strinjanje z njimi,
- spoznavajo značilnosti tvorjenja besedila,
- dopolnijo dano dejanje z opisom njegovega vršilca, prizadetega, kraja ... in tvorijo podredno zložene povedi,
- poročajo o prvotnem govornem dogodku na razne načine,
- sistematično spoznavajo, nadgrajujejo in utrjujejo pravila o rabi ločil in velike začetnice v premem govoru,
- združujejo pomensko povezane povedi v podredno zložene povedi, podredno zložene povedi pa nato strnjujejo v enostavne povedi z navadnimi stavčnimi členi,
- združujejo zveze povedi s ponovljenimi prvinami v povedi s prilastkovim odvisnikom, te pa nato strnjujejo v povedi s polstavki, desnimi in levimi prilastki,
- opazujejo zaporedje besed in delov povedi ter odpravljajo napake,
- vrednotijo učinek pridobljenega vsebinskega in procesnega znanja na tvorjenje in razumevanje enostavnih in večstavčnih povedi ter na prepoznavanje stavčnočlenske sestave stavka in stavčne sestave povedi.

#### **PREDLOG ZA OBRAVNAVO SNOVI POLJUDNOZNANSTVENI ČLANEK**

**Učbenik, str. 48–57**

**Predlagano št. ur za obravnavo: 3**

##### **1. ura:**

##### **Učitelj potrebuje:**

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

##### **Dijaki potrebujejo:**

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- vsaj 8 telefonov z dostopom do svetovnega spleta.

## Uvodna motivacija:

Pogovarjamo se o različnih ugankah zgodovine. Pomagamo si z vprašanji v učbeniku na str. 48 in 49.

## Obravnava snovi:

Ogledamo si fotografiji na str. 49 in se pogovarjamo, kaj predstavljata. Pomagamo si z vprašanji nad fotografijama.

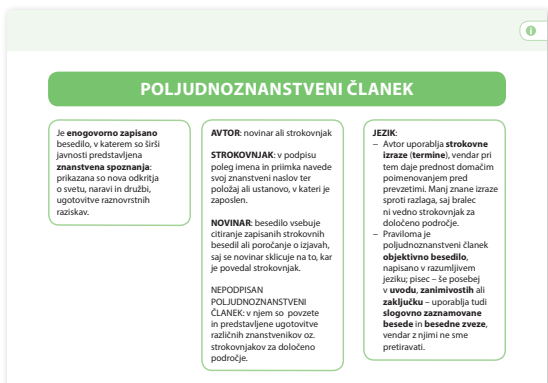
Dijaki tiho preberejo besedilo na str. 50–52. O besedilu se pogovarjamo s pomočjo vprašanj na str. 53–55. Ugotovimo, da je besedilo poljudnoznanstveni članek.

Dijake razdelimo v dvojice. V dvojicah razmišljajo o vprašanjih:

- kakšna besedila so poljudnoznanstveni članki,
- kaj so navadno teme takih besedil,
- komu so namenjena,
- kje jih najdemo in
- kdo jih piše.

Svoje ugotovitve predstavijo sošolcem. Skupaj odgovorimo na zastavljena vprašanja. Pomagamo si z učbenikom na str. 55.

Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 55 pod ikono :



**POLJUDNOZNANSTVENI ČLANEK**

**Je enogovorno zapisano besedilo, v katerem so širši javnosti predstavljena znanstvena spoznanja:** prikazana so nova odkritja o svetu, naravi in družbi, ugotovitve raznovrstnih raziskav.

**AVTOR:** novinar ali strokovnjak  
**STROKOVNJAK:** v podpisu poleg imena in priimka navede svoj znanstveni naslov ter položaj ali ustanovo, v kateri je zaposlen.  
**NOVINAR:** besedilo vsebuje citiranje zapisanih strokovnih besedil ali poročanje o izjavah, saj se novinar sklicuje na tuj, kar je povedal strokovnjak.  
**NEPODPISAN POLJUDNOZNANSTVENI ČLANEK:** v njem so povzete in predstavljene ugotovitve različnih znanstvenikov oz. strokovnjakov za določeno področje.

**JEZIK:**  
– Avtor uporablja strokovne izraze (termine), vendar pri tem daje prednost domačim poimenovanjem pred prevzetimi. Manj znane izraze sproti razlaga, saj bralec ni vedno strokovnjak za določeno področje.  
– Praviloma je poljudnoznanstveni članek objektivno besedilo, napisano v razumljivem jeziku: pišec – še posebej v **uvodu**, **zanimivostih** ali **zaključku** – uporablja tudi **slogovno zaznamovane besede in besedne zveze**, vendar z njimi ne sme pretiravati.

## Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v skupine. S svojimi telefoni na medmrežju poiščejo poljuben poljudnoznanstveni članek. Sošolcem povzamejo, o čem je njihov članek govoril, kdo ga je napisal in utemeljijo, zakaj je besedilo poljudnoznanstveni članek.

## **2. ura:**

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

## Uvodna motivacija:

- Ponovimo, kaj smo v prejšnji uri izvedeli o poljudnoznanstvenih člankih.
- Napovemo, da si bomo natančneje ogledali zgradbo tovrstnih besedil.

## Obraznava snovi:

Še enkrat preletimo poljudnoznanstveni članek na str. 50–52. Pozorni smo na zgradbo besedila. Dijaki spoznajo:

- da poljudnoznanstveni članki lahko imajo poleg naslova še nadnaslov (lahko tudi podnaslov),
- kaj sporoča uvodni odstavek,
- kaj je predstavljeno v jedrnem delu in
- kaj v zaključku.

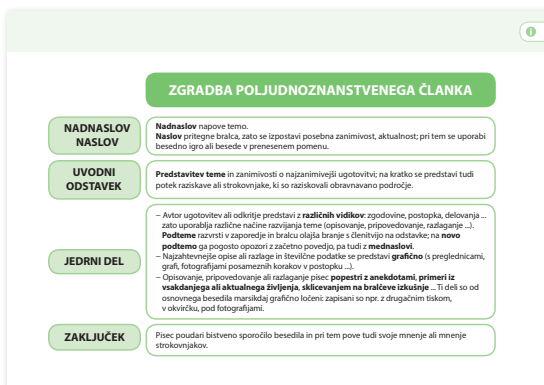
Pomagamo si z učbenikom na str. 55 in 56.

Opazujemo tudi jezik poljudnoznanstvenih člankov. Dijaki spoznajo:

- da je jezik prilagojen naslovniku,
- da je besedilo objektivno,
- katera načela uspešnega sporočanja upošteva avtor besedila.

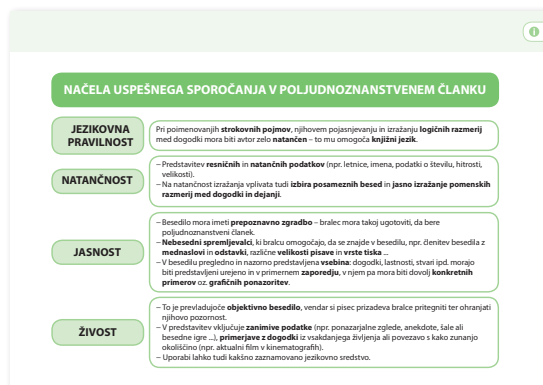
Pomagamo si z učbenikom na str. 56 in 57.

Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 56 pod ikono 



**ZGRADBA POLJUDNOZNANSTVENEGA ČLANKA**

- NADNASLOV NASLOV**  
Nadnaslov napove temo. Naslov pritegne bralca, zato se izpostavi posebna zanimivost, aktualnost; pri tem se uporabi besedno igranje ali besede v prenesenem pomenu.
- UVODNI ODSTAVEK**  
Predstavi temo in zanimivosti o najzanimivejši ugotovitvi; na kratko se predstavi tudi potek raziskave ali strokovnjake, ki so raziskovali obravnavano področje.
- JEDRNI DEL**  
– Avtor ugotovitev ali odkritij predstavi z različnih vidikov: zgodovine, postopka, delovanja... zato uporablja različne načine razvijanja teme (opisovanje, pripovedovanje, razlaganje...)  
– **Početne** verzosti v zaporedje in bralca olajša branje s členitvijo na **odstavke**; na **novi podtelo** ga pogosto opozori z začetno povedjo, pa tudi z **mednaslovi**.  
– Najzanimivejše opise ali razlage in številne podrobnosti predstavi **grafčno** (s preglednicami, grafi, fotografijami posameznih korakov v postopku...)  
– Opisovanje, pripovedovanje ali razlaganje pisec **popestri z anekdotami**, primeri iz **vsakdanjega ali aktualnega življenja**, **sklepevanjem na bralčeve izkušnje**... Ti deli so od osnovnega besedila marsikdaj **grafčno ločeni**: zapisani so npr. z drugačnim tiskom, v okvirčku, pod fotografijami.
- ZAKLJUČEK**  
Pisec podari bistveno sporočilo besedila in pri tem pove tudi svoje mnenje ali mnenje strokovnjakov.



**NAČELA USPEŠNEGA SPOROČANJA V POLJUDNOZNANSTVENEM ČLANKU**

- JEZIKOVNA PRAVLINOST**  
Pri pomenovanih **strokovnih pojmov**, njihovem pojasnjevanju in strazanju **logičnih razmerij** med dogodki mora biti avtor zelo **natančen** – to mu omogoča **krajini jezik**.
- NATANČNOST**  
– Predstavitelj **resničnih in natančnih podatkov** (npr. letnice, imena, podatki o številu, hitrosti, velikosti).  
– Na natančnost izražanja vplivata tudi **izbira posameznih besed in jasno izražanje pomenskih razmerij med dogodki in dejanji**.
- JASNOST**  
– Besedilo mora imeti **prepoznavno zgradbo** – bralec mora takoj ugotoviti, da bere poljudnoznanstveni članek.  
– **Nebesedni spremljevalci**, ki bralca omogočajo, da se zneje besedila, npr. členitev besedila z **mednaslovi in odstavlji**, različne **velikosti pisave in vrste tiska**.  
– V besedilu pregledno in nazorno predstavljena **vsebina**: dogodki, lastnosti, stvari (ipd. morajo biti predstavljeni urejeno in v primerem **zaporedju**, v njem pa mora biti dovolj **konkretnih primerov** oz. **grafčnih ponazoritev**.
- ŽIVOST**  
– To je previdajšče **objektivno besedilo**, vendar si pisec prizadeva bralce pritegniti ter ohranjati njihovo pozornost.  
– V predstavitev vključuje **zanimive podatke** (npr. ponazarjalne zglede, anekdote, kale ali besedne igre...), **primerjave z dogodki** iz vsakdanjega življenja ali povezavo s kako zunanjo okoliščino (npr. aktualne filme v kinematografiji).  
– Uporabi lahko tudi kakšno zaznamovano jezikovno sredstvo.

## Preverjanje in utrjevanje znanja:

Obraznava vsebino utrdimo s prikazoma v i-učbeniku na str. 55 in 56 pod ikonama 

## 3. ura:

### Učitelj potrebuje:

- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

## Uvodna motivacija:

Ponovimo, kaj smo se v prejšnjih dveh urah naučili o poljudnoznanstvenem članku.

## Preverjanje in utrjevanje znanja:

Preberemo besedilo v zbirki nalog na str. 38–40. Dijaki rešijo naloge 1–21 na str. 40–46. Preverimo rešitve.

## PODREDNO ZLOŽENE POVEDI – ODVISNIKI

Učbenik, str. 57–67

Predlagano št. ur za obravnavo: 3

### 1. ura:

#### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

#### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.


#### Uvodna motivacija:

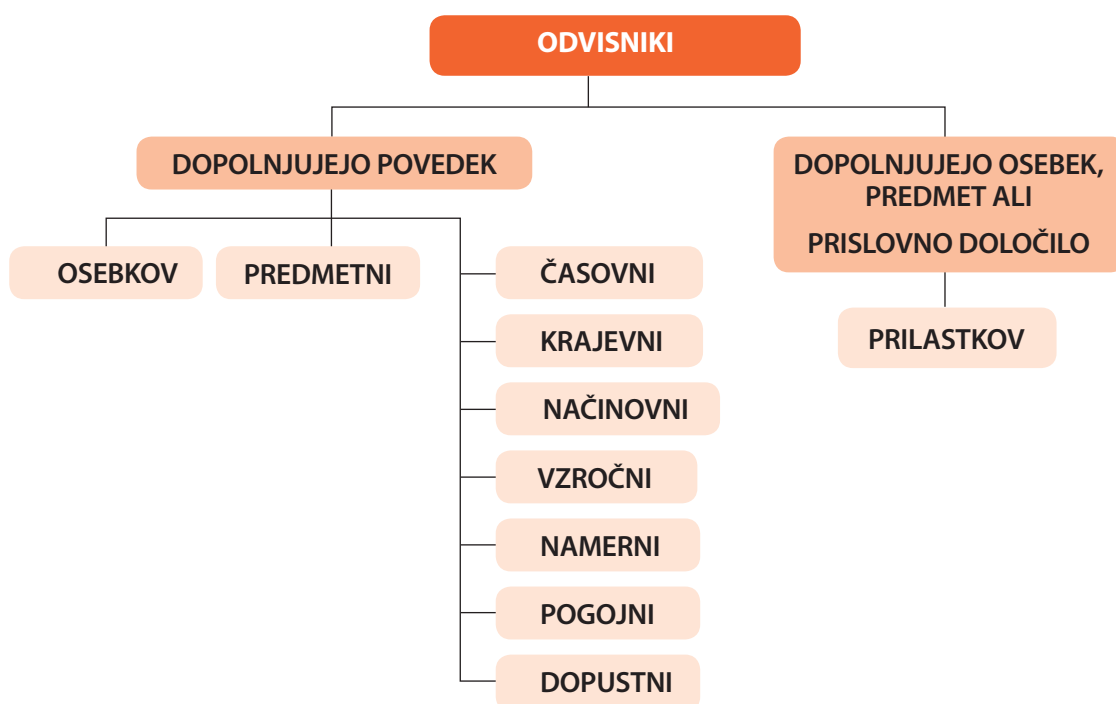
Pogovarjamo se, kaj smo v prejšnjih urah izvedeli o gladiatorjih in njihovih bojih. Dijaki preberejo besedila na str. 57–59 in skušajo ugotoviti, kako so povezana s to temo.

#### Obravnava snovi:

S pomočjo vprašanj na str. 59 in 60 se pogovarjamo o prebranih besedilih.

Dijaki si preberejo še povedi na str. 60. Usmerimo jih v opazovanje stavkov v teh povedih. S pomočjo vprašanj pod povedmi ugotavljajo, kateri so glavni stavki in kateri odvisniki.

Preverimo njihovo znanje iz osnovne šole. Ponovimo, kako določimo odvisnike in katere vrste odvisnikov poznamo. Spodbujamo jih, da odvisnike prepoznajo po vprašanjih in ne po tipičnem vezniku. Če uporabljate i-učbenik, na tabli lahko prikažete prikaz na str. 62 pod ikono .



## Preverjanje in utrjevanje znanja:

Zbirka nalog, str. 47 in 48, naloge 1–4.

## 2. ura:

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

Ponovimo, kako določimo glavni stavek in kako odvisnik ter katere vrste odvisnikov poznamo.

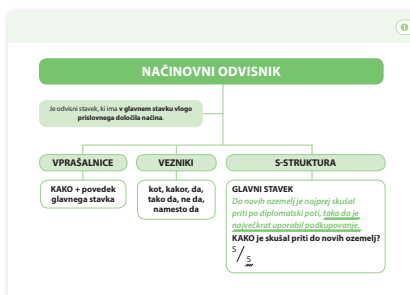
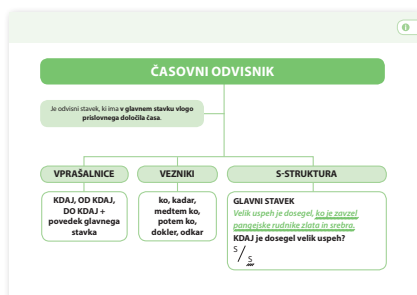
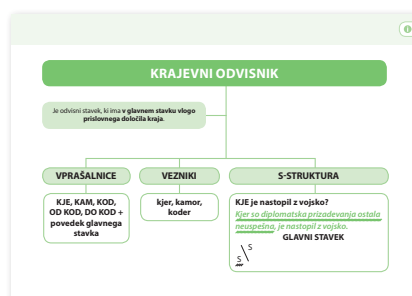
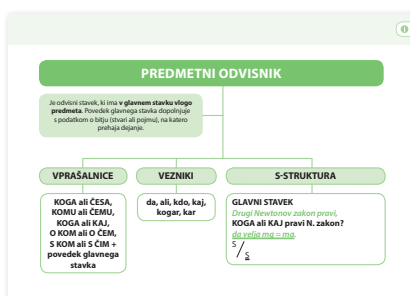
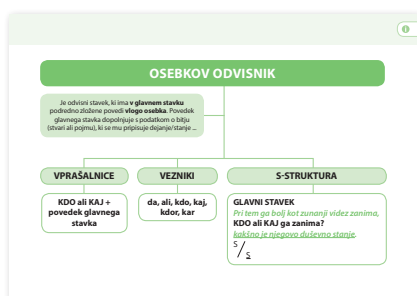
### Obraznava snovi:

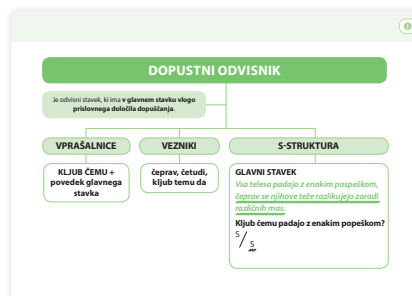
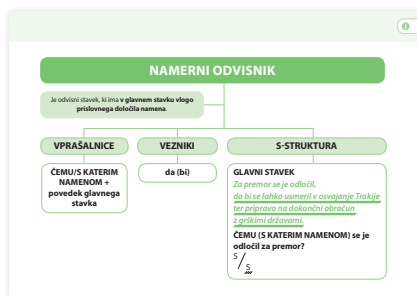
Natančneje si pogledamo posamezne odvisnike, in sicer:

- kakšno vlogo ima posamezni odvisni stavek,
- kako se po njem vprašamo,
- kako ga narišemo z S-strukturo.

Pomagamo si z učbenikom na str. od 62 do 65.

Vsebino povzamemo s prikazi v i-učbeniku na str. 63, 64 in 65 pod ikonami 





### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v dvojice. Vsaka dvojica si izbere enega od odlomkov iz besedil na str. 57–59 in ugotovi, kateri način razvijanja teme prevladuje v navedenem odlomku ter poišče vse odvisne stavke in določi njihovo vrsto. Dijaki razmislijo, ali je to, kateri odvisniki se najpogosteje pojavljajo, povezano tudi z načinom razvijanja teme.

### Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 48–50, naloga 5.

## 3. ura:

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

- Ponovimo, kaj smo se v prejšnjih urah naučili o odvisnikih.
- Napovemo, da si bomo v tej uri natančneje ogledali stopnje odvisnikov.

### Obraznava snovi:

Dijaki si ogledajo še nekaj primerov povedi iz učbeniških besedil na str. 66. Usmerimo jih v opazovanje, koliko stavkov je v posameznih povedih. Ugotovimo, da je v povedi lahko več odvisnikov in da so ti različne stopnje. Pomagamo si z učbenikom na str. 67.

Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 67 pod ikono :

## Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v dvojice. Preberejo glavni stavek, naveden na koncu strani 67, in ga dopolnijo z zahtevanima odvisnikoma. Skušajo tvoriti še tretji stavek in ugotavljajo, katere stopnje so posamezni odvisniki v povedi, ki so jo tvorili.

## Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 50 in 51, nalogi 6 in 7.

# POROČANI GOVOR

**Učbenik, str. 68–69**

**Predlagano št. ur za obravnavo: 1**

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

Preberemo smešnice na str. 68 in vprašamo dijake, ali se jim zdijo primerne za učbenike.

### Obravnava snovi:

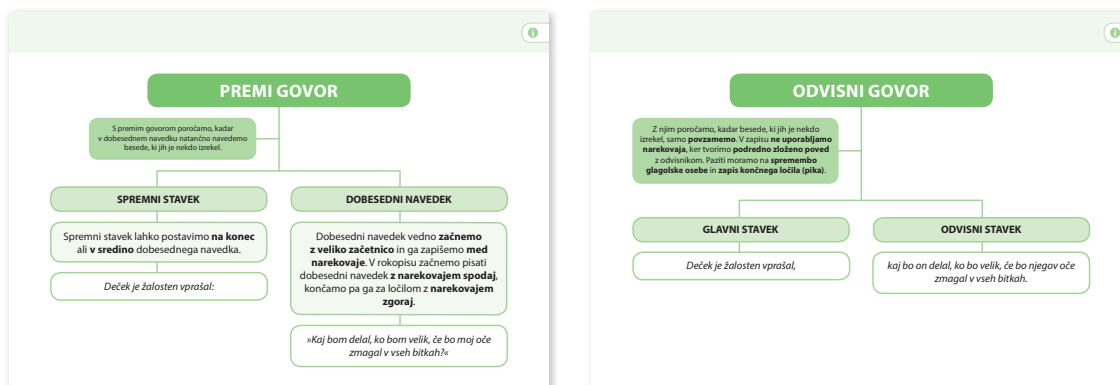
Dijake usmerimo v opazovanje poročanega govora v prebranih smešnicah. Pomagamo si z vprašanji na str. 68 in 69. Dijaki spoznajo:

- da o prvotno govornem dogodku lahko poročamo s premim ali odvisnim govorom,
- kako je sestavljen premi govor,
- kako postavljamo ločila v premem govoru,
- kako je sestavljen odvisni govor.

Pomagamo si z učbenikom na str. 69.

Dijake opozorimo še na razliko med dobesednimi navedki in citati.

Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 69 pod ikono :



### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Zbirka nalog, str. 54–57, naloge 1–5.

## STRJEVANJE IN RAZŠIRJANJE POVEDI

**Učbenik, str. 70–73**

**Predlagano št. ur za obravnavo: 1**

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

Dijakom povemo naslov razprave, ki jo je Niko Grafenauer objavil v reviji *Primerjalna književnost: Rainer Maria Rilke pri Slovencih*. Vprašamo jih, o čem bo po njihovem mnenju govorila razprava.

### Obravnava snovi:

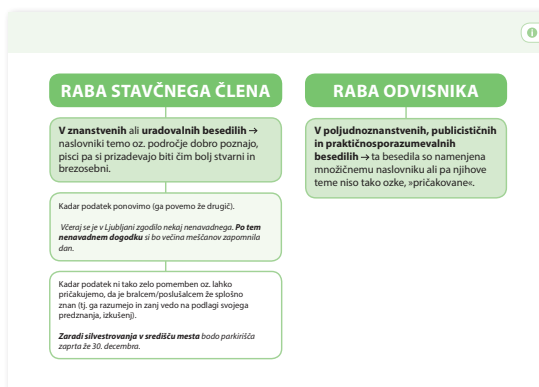
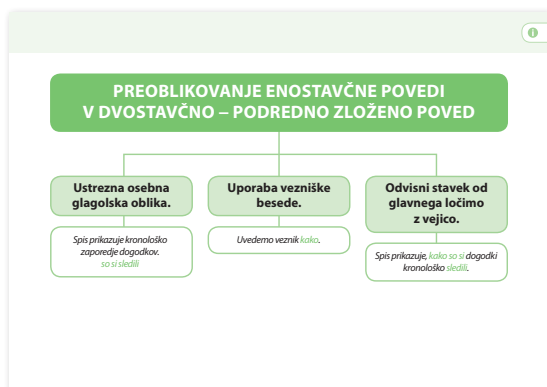
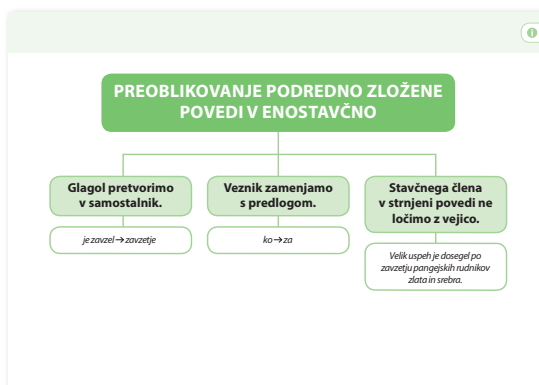
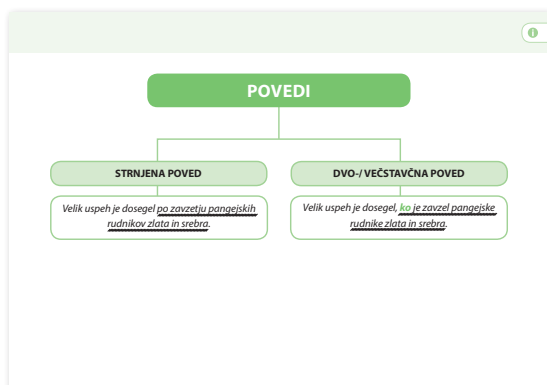
Preberemo izvleček in del sklepnih ugotovitev iz razprave na str. 70 in se pogovorimo o besedilu s pomočjo vprašanj pod njim. Nato preberemo še nekoliko preoblikovan drugi odlomek iz razprave. Dijake s pomočjo vprašanj na str. 71 usmerimo v primerjanje obeh besedil. Pridejo do naslednjih spoznanj:

- kdaj je primerno uporabljati podredne in kdaj strnjene enostavne povedi,
- kako preoblikujemo podredno zložene povedi v enostavne in obratno,
- kdaj isti podatek izrazimo z navadnim stavčnim členom in kdaj z odvisnikom.

Pomagamo si z učbenikom na str. 72 in 73.



Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 72 in 73 pod ikonama :



### Preverjanje in utrjevanje znanja:

S pomočjo miselnih vzorcev v učbeniku na str. 74 in 75 ponovimo, kaj smo se naučili v tem tematskem sklopu. Če uporabljate i-učbenik, ga lahko prikazete na tabli.

Zbirka nalog, str. 52–54, naloge 1–3.

### Domača naloga:

Ustvarjalni izziv v učbeniku na str. 73 z dijaki rešimo, če ti pokažejo zanimanje za njegovo vsebino.

## 4. SKLOP:

### IZ PRETEKLOSTI RASTE SEDANJOST

**Predlagano št. ur za obravnavo: 6**

#### UČNI CILJI 4. SKLOPA

##### Dijaki:

- spoznajo značilnosti seminarske naloge,
- razčlenjujejo besedilo,
- vrednotijo njegovo učinkovitost, ustreznost, razumljivost in pravilnost,
- prepoznajo, posplošujejo in povzemajo značilnosti dane vrste besedila ter jih primerjajo z značilnostmi besedil druge vrste,
- tvorijo čim ustrežnejšo in čim razumljivejšo ter jezikovno pravilno besedilo,
- po tvorjenju vrednotijo razumljivost, zanimivost, resničnost, aktualnost, živost, učinkovitost, ustreznost in jezikovno pravilnost svojega zapisanega besedila/govornega nastopa in zapisanih besedil/govornih nastopov sošolcev,
- utemeljujejo svoje mnenje, poslušajo mnenja sošolcev o svojem besedilu/govornem nastopu ter izrekajo svoje (ne)strinjanje z njimi,
- spoznavajo značilnosti tvorjenja besedila,
- dopolnijo dani dogodek s sledečim/hkratnim dogodkom, z njegovim nasprotjem/oviro ... in tvorijo priredno zložene povedi,
- združujejo pomensko povezane povedi v priredno zložene povedi,
- opazujejo zaporedje besed in delov povedi ter odpravljajo napake,
- vrednotijo učinek pridobljenega vsebinskega in procesnega znanja na tvorjenje in razumevanje enostavnih in večstavčnih povedi ter na prepoznavanje stavčnočlenske sestave stavka in stavčne sestave povedi.

#### PREDLOG ZA OBRAVNAVO SNOVI

### SEMINARSKA NALOGA

**Učbenik, str. 78–91**

**Predlagano št. ur za obravnavo: 3**

##### 1. ura:

##### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

##### Dijaki potrebujejo:


- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- vsaj 8 telefonov z dostopom do medmrežja (za delo v skupinah).

##### Uvodna motivacija:

- Z dijaki se pogovarjamo, o kom govori pesem A. Aškerca v uvodu poglavja. Pogovarjamo se, kaj vedo o Trubarju. Pomagamo si z vprašanji v učbeniku na str. 78.

- Dijake prosimo, naj si zamislijo, da si kot člani kulturnega društva v svojem kraju prizadevajo, da bi o Trubarju bolj razmišljali tudi mladi. Preberejo razpis Društva za oživljanje Ljubljane na str. 79. S pomočjo vprašanj pod besedilom se pogovorimo o njem.

### **Obravnavna snovi:**

Dijake razdelimo v skupine. Zamislijo si, da bodo sodelovali v komisiji, ki bo pregledala seminarske naloge avtorjev, ki so se odzvali na razpis. Ogledajo si seminarsko nalogo o Trubarju, **dostopno v i-učbeniku na str. 80 pod ikono**  <sup>4</sup>. S pomočjo vprašanj na str. 80 in 81 opazujejo seminarsko nalogo.

Ob opazovanju naloge povemo temeljne značilnosti seminarske naloge, in sicer:

- kakšno besedilo je seminarska naloga,
- kakšna je njena tipična zgradba,
- kaj napišemo v posameznih delih seminarske naloge.

Pomagamo si z učbenikom na str. 81–83.

Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 81 in 82 pod ikonama  :



### **Preverjanje in utrjevanje znanja:**

Dijaki v skupinah, v katere smo jih razdelili na začetku ure, presodijo, ali bi prebrano seminarsko nalogo uvrstili v nadaljnji izbor. Na podlagi svojih meril in opredelitve seminarske naloge napišejo in utemeljijo svojo odločitev.

## **2. ura:**

### **Učitelj potrebuje:**

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### **Dijaki potrebujejo:**

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### **Uvodna motivacija:**

- Ponovimo, kakšno besedilo je seminarska naloga in kako je zgrajena.
- Napovemo, da bomo v tej uri spoznali, kako napišemo seminarsko nalogo.

<sup>4</sup> Če ne uporabljate i-učbenika, lahko dostopate do dodatnih besedil prek izobraževalnega portala za učitelje [www.ucimte.com](http://www.ucimte.com) ali spletne strani [www.mladinska.com](http://www.mladinska.com).

## Obravnavna snovi:

Z dijaki se pogovarjamo, kako bi se lotili pisanja seminarske naloge. Pomagamo si z vprašanji na str. 84.

S pomočjo vprašanj dijaki spoznajo, da:

- najprej izberemo temo,
- nato zbiramo in izberemo študijsko gradivo,
- izdelamo dispozicijo,
- razmislimo, kaj bomo povedali v uvodu in kaj v zaključku,
- se lotimo osnutka,
- osnutek izboljšamo in popravimo ter dokončamo nalogo.

Pomagamo si z učbenikom na str. 84 in 85.

Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 84 pod ikono :



## Preverjanje in utrjevanje znanja:

Zbirka nalog, str. 58–63, naloge 1–12.

## Domača naloga:

Dijaki preverijo, kako na šoli zapisujejo sklicevanje na vire v besedilu.

Napišejo svojo seminarsko nalogo. Pri tem se lahko povežemo z učitelji drugih predmetov, da napišejo seminarsko nalogo na predpisane teme iz njihovega predmeta, pri slovenščini pa bomo preverili, ali so upoštevali značilnosti te besedilne vrste. Če se ne dogovorimo za medpredmetno sodelovanje, dijakom teme za seminarsko nalogo predlagamo sami.

(To nalogo načrtujemo že prej, odvisno od dogovora za medpredmetno sodelovanje, dolžine seminarskih nalog ipd.).

## **3. ura:**

### Učitelj potrebuje:

- računalnik,
- projektor.

### Dijaki potrebujejo:

- napisane seminarske naloge na USB-ključkih.

### Uvodna motivacija:

Dijake povprašamo, kakšne dileme, težave ipd. so imeli pri pisanju svoje seminarske naloge.

### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Ura je primerna za medpredmetno sodelovanje: dijaki lahko napišejo seminarsko nalogo pri drugem predmetu, kjer učitelj oceni temo seminarske naloge, pri slovenščini pa si ogledamo, ali je seminarska naloga napisana v skladu s pravili te besedilne vrste.

Dijaki seminarske naloge prinesejo na USB-ključkih. Pri izbranih nalogah na tabli prikažemo posamezne dele seminarske naloge (naslovno stran, povzetek, kazalo, uvod, citiranje, navedba virov in literature, zaključek) in jih komentiramo skupaj z dijaki.

### Domača naloga:

Dijaki popravijo in izboljšajo svoje seminarske naloge v skladu s prejetimi komentarji in opombami.

## **PRIREDJA**

**Učbenik, str. 85–95**

**Predlagano št. ur za obravnavo: 3**

### **1. ura:**

#### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

#### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

#### Uvodna motivacija:

- Pogovarjamo se o tem, kako bi seminarsko nalogo nadgradili s plakatom. Pomagamo si z vprašanji na str. 85.
- Dijaki si ogledajo primer plakata na straneh 86 in 87. **Če uporabljate i-učbenik, plakat lahko prikažete na tabli.**

#### Obravnava snovi:

Dijake usmerimo v opazovanje posameznih povedi, navedenih na str. 88–91. V njih dijaki opazujejo predvsem veznike. S pomočjo vprašanj pod posameznimi povedmi spoznajo:

- kaj je priredje,
- katere vrste priredij poznamo,
- kaj sporoča določeno priredje,
- kateri vezniki so značilni za določeno priredje,
- pri katerih priredjih pišemo vejico in pri katerih ne.

Pomagamo si z učbenikom na str. 91–93.

Vsebino povzamemo s prikazi v i-učbeniku na str. 91, 92 in 93 pod ikonami :

**PRIREDNA ZLOŽENA POVED**  
 Je zveza dveh enakovrednih stavkov.  
**GRAFIČNI PRIKAZ**  
 5 + 5  
**VRSTE PRIREDJE**  
 - vezalno  
 - stopnjevalno  
 - ločno  
 - protivno  
 - posledično  
 - pojasnjevalno  
 - sklepalno

**VEZALNO PRIREDJE**  
 V vsaki priredbi je tudi odzvočil od konjunktive (napovedno govodni novih črkov).  
**ZNAČILNOSTI**  
 Stavka govornika o sočasnosti ali zaporednosti dogodkih.  
**VEZNIKI**  
 in, ter, pa  
**VEJICA**  
 Vejice ne pišemo.

**STOPNJEVALNO PRIREDJE**  
 Pred zvezo v opombi niti nimamo imenovanih neposrednih dokazov o Trubarjevi prisotnosti v Ljubljani niti se niso oblikovali zapisi o njegovem delovanju.  
**ZNAČILNOSTI**  
 Stavka govornika o sočasnosti ali zaporednosti dogodkih, vendar dogodki v drugem stavku prinesejo pravega, izražajo različnost oz. poudarjenost, stopnjevanje; dogajanje lahko potrdimo ali ga zankamo.  
**VEZNIKI**  
 ne samo – ampak tudi, ne le – temveč tudi, ne samo – marveč, ne – ne, niti – niti  
**VEJICA**  
 Vejice pišemo: ne samo – ampak tudi, ne le – temveč tudi, ne samo – marveč tudi, ne samo – marveč tudi, niti – niti. **Vejice ne pišemo:** niti – niti, ne – ne

**LOČNO PRIREDJE**  
 Ali se bo prišlo? Tudi zvezo obravnavamo v priložnosti ali bi ostala zvezo enojno priložnost? V območju bi moral stopiti pred sodico ali pa z begom postati dejni odposlanec.  
**ZNAČILNOSTI**  
 Povezana sta stavka, od katerih se lahko uresniči samo eden. Pravilno, da se stavka izključujeta.  
**VEZNIKI**  
 ali – ali, ali  
**VEJICA**  
 Vejice ne pišemo.

**VEJICA V PRIREDJU IN VRJENI ODVISNIK**  
**DEFINICIJA**  
 Pred vezniki in, pa, ter, ali – ali, ne – ne, niti – niti vejice nastopajo ne pišemo.  
**IZJEMA**  
**VEJICO PIŠEMO** tudi pred temi vezniki, in sicer takrat, kadar med prvimi in drugimi prirednim stavkom stoji odvisnik.  
**DOKAZ**  
 Trubar je študiral na Reki v Trstu in na Dunaju, kjer se je srečeval z novimi verskimi idejami, ter se predvidoma leta 1533 prvič odpravil v Ljubljano.  
**ZNAČILNOSTI**  
 Stavka se pomensko razlikujeta, si nasprotujeta ali pa drugi stavek izraža izjemo.  
**VEZNIKI**  
 a, vendar, toda, pa, ali, samo, le, ampak, temveč, marveč  
**VEJICA**  
 Vejice vedno pišemo.

**PROTIVNO PRIREDJE**  
 Trubar je prihod v Ljubljano odločil, a dejstva stanovi niso obupali. Odkar izstanil so Trubarja sprejeli v veliki častni, cerkvene oblasti pa so ga popotnikar na zagovor. Trubar je ob begu stal brez premisleženja, le hitro v Ljubljano prišel.  
**ZNAČILNOSTI**  
 Stavka se pomensko razlikujeta, si nasprotujeta ali pa drugi stavek izraža izjemo.  
**VEZNIKI**  
 a, vendar, toda, pa, ali, samo, le, ampak, temveč, marveč  
**VEJICA**  
 Vejice vedno pišemo.

**POSLEDIČNO PRIREDJE**  
 Če nisi občutil Trubarjevega rjavega nosa, dobiš obvojske, zato so postali kmetje kamen za spomenik.  
**ZNAČILNOSTI**  
 V prvem stavku je izraženo neko dejanje ali stanje, v drugem pa njegova posledica.  
**VEZNIKI**  
 zato  
**VEJICA**  
 Vejice ne pišemo.

**POJASNJEVALNO PRIREDJE**  
 Konec priredbi o Trubarju in njegovem pomenu za Slovenijo je na splošno znano, saj je kar 75 odstotkov anketiranih učencev in 73 odstotkov dijakov izbralo odgovor za pomembno.  
**ZNAČILNOSTI**  
 V prvem stavku je izražena neka trditve, v drugem pa pojasnilo ali dokaz zanjo.  
**VEZNIKI**  
 saj, kajti, namreč, in sicer  
**VEJICA**  
 Vejico pišemo.

**SKLEPALNO PRIREDJE**  
 Kar 75 odstotkov anketiranih učencev in 73 odstotkov dijakov je na vprašanje o Trubarjevem pomenu izbralo odgovor za pomembno, kar je njihovo mnenje o Trubarju na splošno zelo pozitivno.  
**ZNAČILNOSTI**  
 Od pojasnjevalnega priredbe se razlikuje po tem, da v prvem stavku navedemo dejstva oz. dokaze, v drugem pa sklep oz. trditve, ki ga jo na podlagi teh dejstev izpeljemo.  
**VEZNIKI**  
 torej  
**VEJICA**  
 Vejico pišemo.

VRSTA PRIREDJA	TIPIČNI VEZNIK	VEJICA
VEZALNO	in, ter, pa	ne
STOPNJEVALNO	ne samo – ampak tudi, ne le – temveč tudi niti – niti. ne – ne	da ne
LOČNO	ali – ali	ne
PROTIVNO	a, vendar, toda, pa, ampak, temveč	da
POSLEDIČNO	zato	da
POJASNJEVALNO	saj, kajti, namreč, in sicer	da
SKLEPALNO	torej	da

### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v skupine. Vsaka skupina si izbere eno s Trubarjem povezano besedilo na str. 94, in razmisli, katera priredja bi se najpogosteje pojavljala v njihovem besedilu. Svojo izbiro utemeljijo.

## Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 63–68, naloge 1–5.

## **2. ura:**

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

- Ponovimo, katera priredja in katere vrste odvisnikov poznamo.
- Napovemo, da bomo v tej uri opazovali sopomenske priredne in podredne povedi.

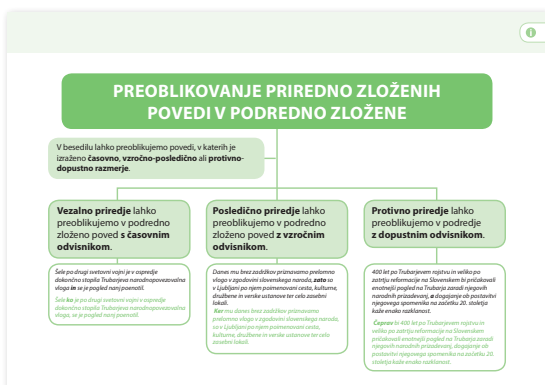
### Obravnava snovi:

Dijaki tiho preberejo besedilo na str. 94. O besedilih se pogovorimo s pomočjo vprašanj pod njimi. Ugotovimo:

- da lahko ista podatka izrazimo v priredni ali v podredni povedi,
- katere povedi lahko preoblikujemo iz prirednih v podredne in kako.

Pomagamo si z učbenikom na str. 94 in 95.

Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 94 pod ikono :



### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v dvojice. Vsaka dvojica preoblikuje zapis na str. 95, tako da priredno zložene povedi, kjer je to smiselno, preoblikuje v podredno zložene. Preberemo nekaj preoblikovanih besedil.

## Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 68–69, naloga 6.

### **3. ura:**

#### **Učitelj potrebuje:**

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

#### **Dijaki potrebujejo:**

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

#### **Uvodna motivacija:**

Ponovimo, kaj smo se naučili o priredjih v prejšnji uri.

#### **Preverjanje in utrjevanje znanja:**

Zbirka nalog, str. 69–75, naloge 7–12.

S pomočjo miselnih vzorcev v učbeniku na str. 96 in 97 ponovimo, kaj smo se naučili v tem tematskem sklopu. **Če uporabljate i-učbenik, ga lahko prikažete na tabli.**

#### **Domača naloga:**

Ustvarjalni izziv v učbeniku na str. 95 z dijaki rešimo, če ti pokažejo zanimanje za njegovo vsebino.



## 5. SKLOP:

### OBRAZI SLOVENŠČINE

**Predlagano št. ur za obravnavo: 8**

#### UČNI CILJI 5. SKLOPA

##### Dijaki:

- spoznajo značilnosti uradnih dopisov (uradne prošnje, uradne prijave in uradne pritožbe),
- opisujejo potek uradnega dopisovanja,
- predstavljajo načela učinkovitega in vljudnega dopisovanja,
- opisujejo zgradbo zapisanih dvogovornih besedil,
- predstavljajo vrste dopisov ter značilnosti tiste vrste dopisa, ki ga bodo brali in tudi pisali, ter povedo, na kaj bodo pozorni med branjem dopisa,
- razčlenjujejo dopis (npr. tvarno/oblikovno, okoliščinsko, naklonsko, pomensko, besedno, povedno),
- vrednotijo njegovo učinkovitost, ustreznost, razumljivost in pravilnost,
- prepoznavajo, posplošujejo in povzemajo značilnosti dane vrste dopisa ter jih primerjajo z značilnostmi istovrstnih neuradnih dopisov in uradnih dopisov druge vrste,
- se pripravijo na pisanje dopisa dane vrste (npr. izberejo ustrezno strategijo, izdelajo načrt),
- pišejo dopis – pri tem upoštevajo načela uspešnega dopisovanja,
- vrednotijo svoj dopis in dopise sošolcev ter utemeljujejo svoje mnenje,
- poslušajo mnenja sošolcev o svojem dopisu ter izrekajo svoje (ne)strinjanje z njimi,
- odpravijo napake v svojem dopisu in ga prepíšejo,
- poročajo o svoji strategiji pisanja dopisa ter jo primerjajo s strategijami sošolcev,
- presojujejo učinek pridobljenega vsebinskega in procesnega znanja na svojo zmožnost kritičnega branja in pisanja dopisov ter izdelajo načrt za izboljšanje teh svojih zmožnosti,
- sistematično spoznavajo, nadgrajujejo in utrjujejo pravila o rabi ločil,
- prepoznavajo pravopisne napake v svojih in tujih besedilih, jih odpravljajo ter utemeljujejo svoje popravke,
- med pisanjem upoštevajo pravopisna pravila.

#### PREDLOG ZA OBRAVNAVO SNOVI

### URADNA PROŠNJA, PRIJAVA IN PRITOŽBA

**Učbenik, str. 100–107**

**Predlagano št. ur za obravnavo: 4**

##### 1. ura:

##### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

##### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

- Preberemo uvodno besedilo na str. 100.
- Pogovarjamo se, kakšno mnenje imajo dijaki o človeku, ki je napisal to besedilo, in ali morda vedo, kdo je avtor zapisanih verzov.
- Preberemo še besedilo J. Žnidaršiča na str. 100 in se z dijaki s pomočjo vprašanj pod njim pogovarjamo o besedilu.

### Obravnava snovi:

Dijakom povemo, da je raziskovalka sociolingvistike Maja Bitenc raziskovala stališča dijakov do slovenskega knjižnega pogovornega jezika in do narečja. Preberemo si odlomek iz njene raziskave na str. 101 in se s pomočjo vprašanj pod njim pogovorimo o njem in tudi o stališču dijakov do knjižnega oz. neknjižnega jezika.

Dijake razdelimo v dvojice. Zamislijo si, da bi sami izvedli anketo o tem vprašanju na eni izmed srednjih šol. Napišejo besedilo, s katerim bi ravnatelja šole prosili za dovoljenje, da bi na šoli opravljali anketo.

Dvojice si izmenjajo besedila. Preberejo uradno prošnjo na str. 102 in ugotovijo, ali je besedilo, ki sta ga tvorila sošolca, primerno ali ne. Nekaj dijakov predstavi svoje ugotovitve.

Še enkrat preberemo besedilo na str. 102 in s pomočjo vprašanj pod njim ugotovimo značilnosti uradne prošnje.

Če uporabljate i-učbenik, prošnjo pod ikono  prikažite na tabli in podčrtujte dele, ki jih izpostavljate.

### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Zbirka nalog, str. 76 in 77, nalogi 1 in 2.

## **2. ura:**

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

Ponovimo, kaj smo se v prejšnji uri naučili o uradni prošnji. Povemo, da je zelo podobno besedilo tudi uradna prijava, in dijake povprašamo, ali poznajo razliko med tema dvema besediloma.

### Obravnava snovi:

Dijake razdelimo v dvojice. Vsaka dvojica na str. 103 prebere primere od a) do č) in se odloči, ali bi v posameznem primeru napisali uradno prijavo ali uradno prošnjo. Odgovore utemeljijo in si zamislijo še nekaj okoliščin, v katerih bi tvorili uradno prijavo.

Če uporabljate i-učbenik, na tabli prikažite besedilo na str. 103 pod ikono .

Dijake usmerimo v razmišljanje, zakaj je danes veliko razpisne dokumentacije tvorjene v obliki obrazcev.

Dijake vprašamo, kako bi oblikovali uradno prijavo, če bi jo morali sami napisati v obliki besedila.

Preberemo besedilo na str. 104 in s pomočjo vprašanj pod njim pojasnimo značilnosti uradne prijave.

Če uporabljate i-učbenik, prijavo pod ikono  prikažite na tabli in podčrtujte dele, ki jih izpostavljate.

### **Preverjanje in utrjevanje znanja:**

Dijake razdelimo v skupine in znotraj skupin še v dvojice. Vsaka skupina dobi nalogo:

1. skupina: Želite dobiti status športnika na šoli.
2. skupina: V nekem podjetju želite opravljati počitniško delo.
3. skupina: Kandidirate za razpisano štipendijo.
4. skupina: Želite dobiti štipendijo v podjetju, ki ne razpisuje štipendij.

Dijaki v dvojicah napišejo ustrezno besedilo (v 1., 2. in 4. primeru uradno prošnjo, v 3. pa uradno prijavo). Med pisanjem pri vseh dvojicah preverimo, ali so tvorili besedilo z ustrezno zgradbo, nekaj besedil pa dijaki preberejo pred razredom.

### **Domača naloga:**

Skupine iz prejšnje naloge zamenjamo, tako da vsak dijak tvori še eno besedilo, ki ga ni napisal pri uri.

## **3. ura:**

### **Učitelj potrebuje:**

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

### **Dijaki potrebujejo:**

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### **Uvodna motivacija:**

Dijaki si zamislijo, da je bila njihova prošnja/prijava, ki so jo napisali prejšnjo uro, zavrnjena. S to odločitvijo se ne strinjajo. Pogovarjamo se o tem, kaj lahko storijo. Usmerimo jih v razmišljanje, da lahko napišejo uradno pritožbo.

### **Obravnavanje snovi:**

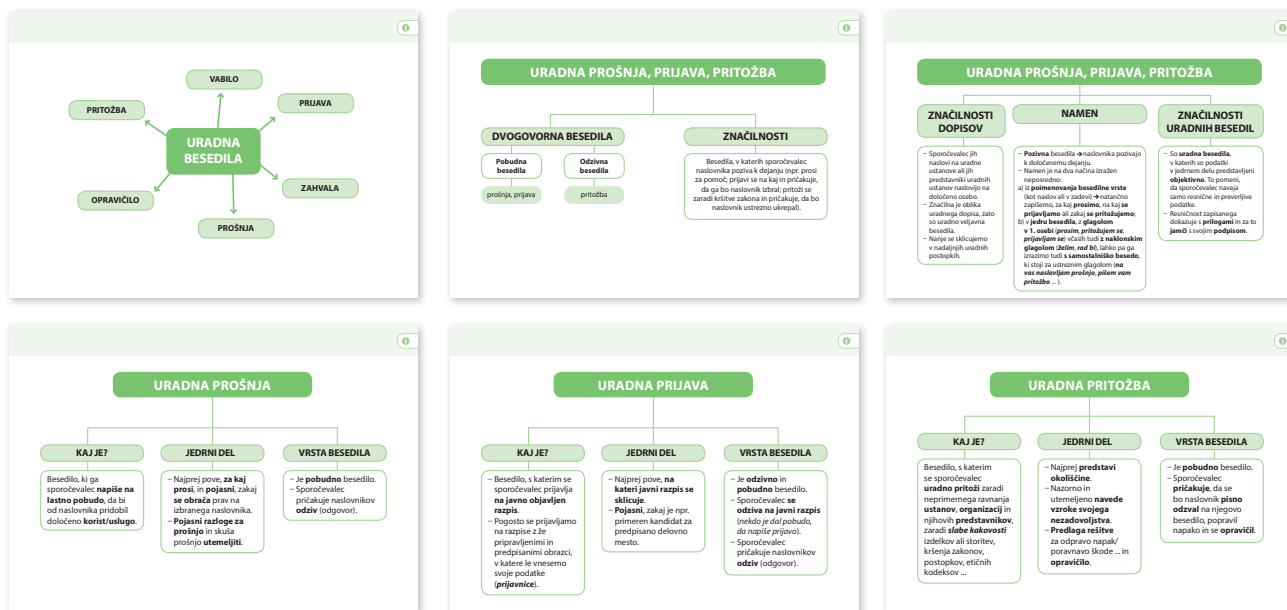
Preberemo besedilo na str. 105 in s pomočjo vprašanj pod njim pojasnimo značilnosti uradne pritožbe.

Če uporabljate i-učbenik, pritožbo pod ikono  prikažite na tabli in podčrtujte dele, ki jih izpostavljate.

### **Preverjanje in utrjevanje znanja:**

Ponovimo, kaj je značilno za uradno prošnjo, prijavo in pritožbo. Pomagamo si z učbenikom na str. 106 in 107.

Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 106 in 107 pod ikonama :



#### 4. ura:

##### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

##### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- 8 telefonov z dostopom do medmrežja (za delo v skupinah),
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

##### Uvodna motivacija:

Dijake vprašamo, ali so že kdaj morali napisati katero od uradnih besedil, o katerih smo se pogovarjali prejšnjo uro, in ali so pri tem imeli težave. Pogovarjamo se o njihovih izkušnjah.

##### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v skupine. Zamislijo si, da so se udeležili tiskovne konference, ki je v celoti potekala v angleščini. Dijaki s svojimi telefoni na medmrežju poiščejo *Zakon o javni rabi slovenščine* in na *Sektor za slovenski jezik* napišejo pritožbo. Natančna navodila za nalogo so podana v učbeniku na str. 107.

Dijaki v skupinah napišejo ustrezno besedilo. Med pisanjem pri vseh skupinah preverimo, ali so tvorili besedilo z ustrezno zgradbo, nekaj besedil pa dijaki preberejo pred razredom.

##### Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 77–82, naloge 3–9.

## KAKO ZAPISUJEMO POVEDI SLOVENSKEGA KNJIŽNEGA JEZIKA

**Učbenik, str. 108–109**

**Predlagano št. ur za obravnavo: 1**

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

Uvodna motivacija:

Pogovarjamo se o razlikah med knjižnim in neknjižnim jezikom. Ponovimo znanje iz 1. letnika – kdaj je primerno uporabljati določeno socialno zvrst jezika. Pomagamo si z vprašanji na str. 108.

Obravnava snovi:

Preberemo besedilo v učbeniku na str. 108 in se s pomočjo vprašanj na str. 108 in 109 pogovorimo o njem. Ugotovimo, da z jezikovno različico, ki jo uporabljamo, izražamo svojo identiteto, ter razmišljamo, kako se na to odzovejo sogovorniki.

Dijake povprašamo, zakaj je po njihovem mnenju sporočevalka kljub opisovanju svojega odnosa do narečnega govora dosledno uporabljala knjižni jezik in upoštevala vsa jezikovna in pravopisna pravila.

Pogovarjamo se o tem, ali se dijakom zdi pomembno, da se pri pisanju ta pravila upoštevajo, ali ne. Dijaki utemeljujejo svoje mnenje.

Preverjanje in utrjevanje znanja:

Zbirka nalog, str. 82–85, naloge 1–8.

## LOČILA

**Učbenik, str. 109–120**

**Predlagano št. ur za obravnavo: 3**

**1. ura:**

Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

## Uvodna motivacija:

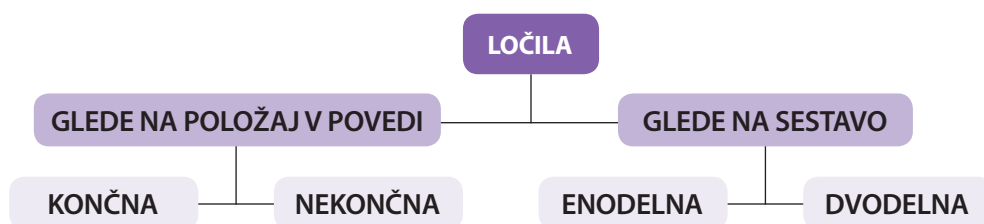
Ponovno preberemo besedilo na str. 108 in ponovimo, kaj smo prejšnjo uro sklenili o svojem odnosu do uporabe jezikovnih različic slovenščine v določenih okoliščinah.

## Obravnava snovi:

Dijake usmerimo v opazovanje velike začetnice in ločil v besedilu. Pomagamo si z vprašanji na str. 109. Dijaki spoznajo, da so ločila:

- glede na položaj v povedi končna in nekončna,
- glede na sestavo eno- in dvodelna.

Če uporabljate i-učbenik, na tabli lahko prikažete prikaz na str. 109 pod ikono .



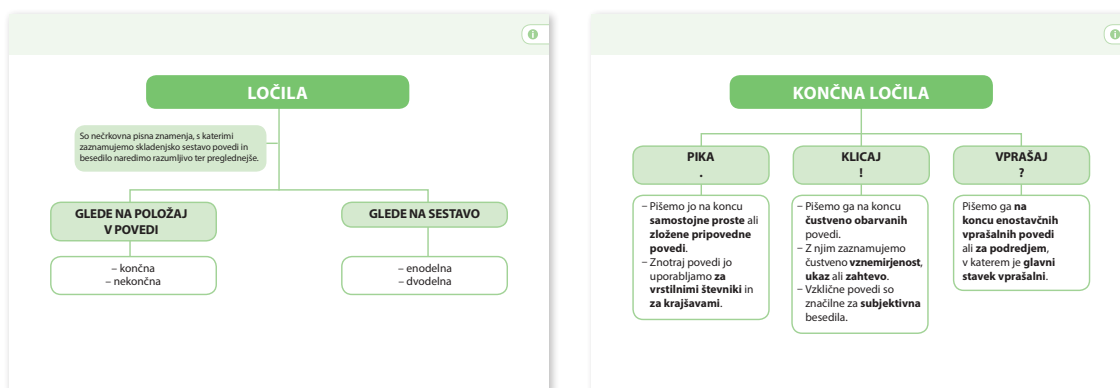
Dijake razdelimo v dvojice. Zamislijo si, da kot novinarji pripravljajo pogovor z Majo Bitenc. Rešijo naloge na začetku str. 110.

Ugotovimo,

- da so končna ločila pika, vprašaj in klicaj ter tri pike,
- kaj zaznamuje posamezno ločilo,
- da se končno ločilo v večstavni povedi ravna po glavnem stavku.

Pojasnimo pravila za uporabo teh ločil. Pomagamo si z učbenikom na str. 116 in 117.

Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 116 pod ikono .



## Preverjanje in utrjevanje znanja:

Zbirka nalog, str. 85–88, naloge 1–7.

## 2. ura:

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

Preberemo dvojice povedi na str. 111 in se pogovarjamo, kako lahko vejica spremeni pomen povedi.

### Obraznava snovi:

Dijake vprašamo, katera nekončna ločila poznajo in katera najpogosteje uporabljajo. Usmerimo jih v razmišljanje o tem, kakšna je vloga vejice v besedilu in zakaj je tako pomembno, da vejico pravilno uporabljamo.

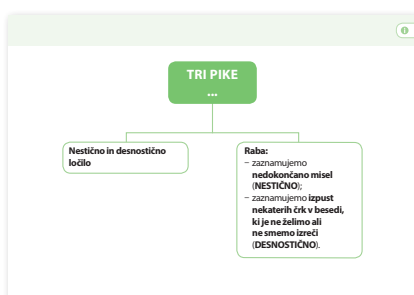
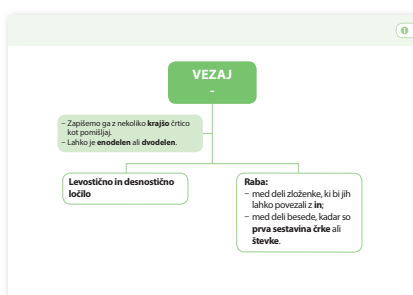
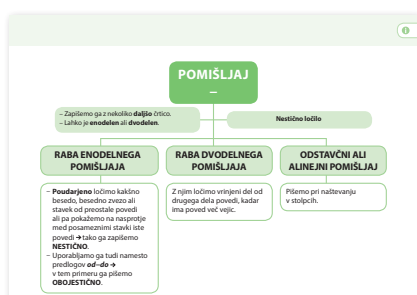
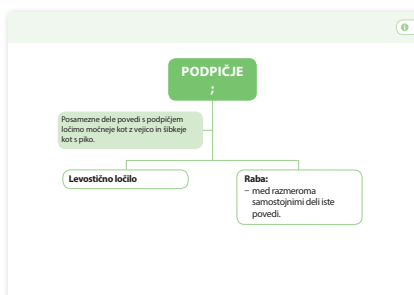
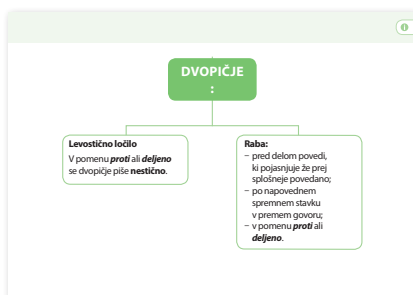
Preberemo povedi na str. 111. S pomočjo vprašanj pod njimi dijake usmerimo v opazovanje stavkov in vejic, ki jih ločujejo.

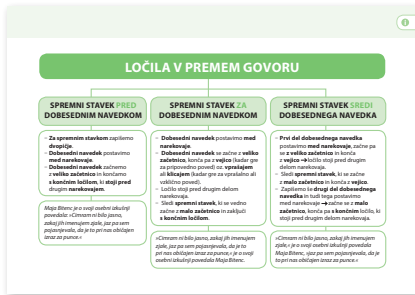
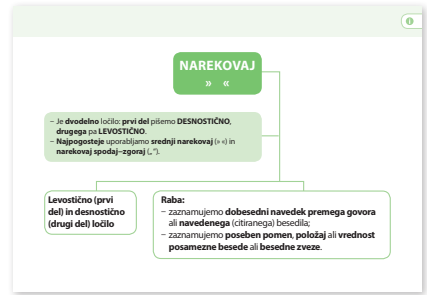
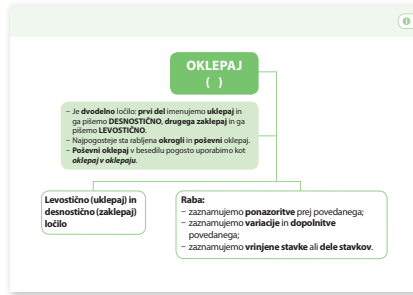
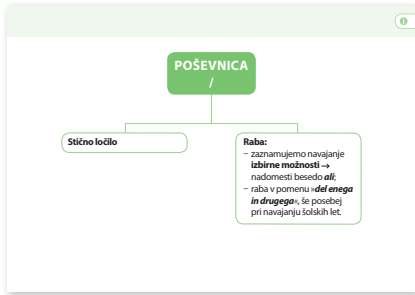
Eden od dijakov prebere povedi na str. 112. Dijake usmerimo v opazovanje tonskega poteka in intonacije.

Pogledamo si še povedi na koncu str. 112. Ugotovimo, da je v obeh dvojicah povedi prva pravilna, druga pa ne. Razložimo, da vejico pred veznikom *kot* pišemo, če mu sledi stavek (z glagolom), vejico pred *ali* pa, če veznik ne uvaja priredja, pač pa odvisnik.

Na str. 113 dijaki preberejo besedilo in opazujejo še ostala nekončna ločila. S pomočjo vprašanj na str. 113 in 114 opazujemo še dvopičje, podpičje, pomišljaj, vezaj, tri pike, poševnico, oklepaj in narekovaj. Pojasnimo pravila za uporabo teh ločil. Pomagamo si z učbenikom na str. od 117 do 119.

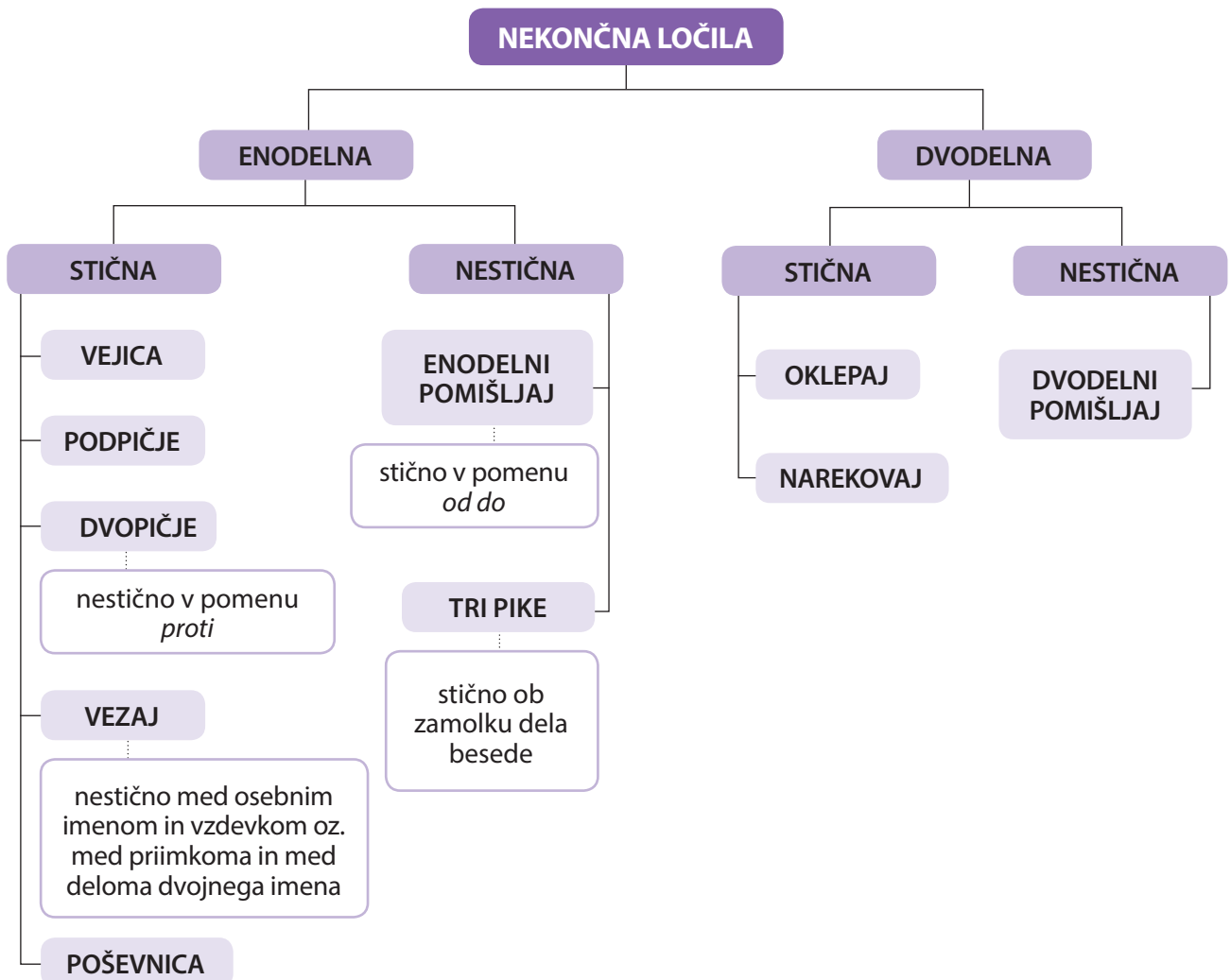
Vsebino povzamemo s prikazi v i-učbeniku na str. 117, 118 in 119 pod ikonami .





**Preverjanje in utrjevanje znanja:**

S pomočjo miselnega vzorca v učbeniku na str. 115 ponovimo pravila za pisanje nekončnih ločil. Če uporabljate i-učbenik, ga lahko prikažete na tabli.





### **Domača naloga:**

Zbirka nalog, str. 88–92, naloge 8–19.

### **3. ura:**

#### **Učitelj potrebuje:**

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

#### **Dijaki potrebujejo:**

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

#### **Uvodna motivacija:**

Ponovimo, kaj smo se v tem šolskem letu že naučili o poročanem govoru.

#### **Obravnava snovi:**

Dijaki preberejo poved na začetku str. 116. S pomočjo vprašanj pod povedjo opazujemo ločila v premem govoru.

Dijake razdelimo v dvojice. V skladu z navodili v učbeniku preoblikujejo povedi. Nekaj dijakov jih napiše na tablo.

Pravilne povedi so navedene v učbeniku na str. 119.

#### **Preverjanje in utrjevanje znanja:**

Zbirka nalog, str. 93–96, naloge 20–26.

### **Domača naloga:**

Ustvarjalni izziv v učbeniku na str. 120 z dijaki rešimo, če ti pokažejo zanimanje za njegovo vsebino.

## 6. SKLOP:

### ZAMEJCI IN PREDMEJCI

**Predlagano št. ur za obravnavo: 12**

#### UČNI CILJI 6. SKLOPA

##### Dijaki:

- spoznajo značilnosti eseja,
- razčlenjujejo besedilo,
- vrednotijo njegovo učinkovitost, ustreznost, razumljivost in pravilnost,
- prepoznajo, posplošujejo in povzemajo značilnosti dane vrste besedila ter jih primerjajo z značilnostmi besedil druge vrste,
- tvorijo čim ustrežnejšo in čim razumljivejšo ter jezikovno pravilno besedilo,
- po tvorjenju vrednotijo razumljivost, zanimivost, resničnost, aktualnost, živost, učinkovitost, ustreznost in jezikovno pravilnost svojega zapisanega besedila in zapisanih besedil sošolcev,
- utemeljujejo svoje mnenje, poslušajo mnenja sošolcev o svojem besedilu ter izrekajo svoje (ne)strinjanje z njimi,
- spoznajo značilnosti tvorjenja besedila,
- odpravljajo ponavljanje besed v zvezah povedi, ponovljene besede pa zamenjajo s sopomenkami ... oz. jih izpuščajo,
- opazujejo zaporedje besed in delov povedi ter odpravljajo napake,
- sistematično usvajajo povednozvezno sestavo enogovornih besedil in sekvenčno-replično sestavo dvogovornih besedil,
- vrednotijo učinek pridobljenega vsebinskega in procesnega znanja na tvorjenje in razumevanje zvez, povedi (oz. enogovornih besedil) in zvez replik (oz. dvogovornih besedil),
- izdelajo načrt za odpravo svojih težav pri tvorjenju in razumevanju zvez povedi (oz. enogovornih besedil) in zvez replik (oz. dvogovornih besedil).

#### PREDLOG ZA OBRAVNAVO SNOVI

##### ESEJ

**Učbenik, str. 122–132**

**Predlagano št. ur za obravnavo: 10**

##### 1. ura:

##### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

##### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

##### Uvodna motivacija:

Preberemo besedila na str. 122 in 123 in se s pomočjo vprašanj na str. 123 pogovorimo o njih.

### Obravnava snovi:

Dijaki se postavijo v vlogo najstnika, ki se čuti nerazumljenega. V skladu z navodili na str. 123 napišejo krajše razmišljanje o tem.

Preberemo nekaj besedil. Dijake s pomočjo vprašanj na str. 123 usmerimo v razmišljanje o tem, komu bi svoje razmišljanje namenili in kje bi ga lahko objavili. Posebej izpostavimo naslednje pojme:

- problem,
- teza,
- vrednotenje,
- čustveno opredeljevanje.

Dijake povprašamo še o zgradbi in jeziku njihovega besedila.

Dijaki razmišljajo, katero besedilno vrsto bi tvorili. Ponovimo, kaj je značilno za komentar, predstavitev osebe, poljudnoznanstveni članek ... in ugotovimo, da ne bi tvorili teh besedilnih vrst. Ugotovimo, da bi napisali **esej**.

Povemo, da o nerazumljenosti v svojem eseju govori tudi Martin Lissianch. Dijaki tiho preberejo njegov esej na str. 124–126. S pomočjo vprašanj na str. 126 se pogovorimo o vsebini eseja.

### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Zbirka nalog, str. 97 in 98, naloge 1–3.

## **2. ura:**

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

Obnovimo, kaj je v svojem eseju *Kako to, da govorite tak dobr slovensk* napisal Martin Lissianch. Če je potrebno, še enkrat na hitro preberemo njegov esej na str. 124–126.

### Obravnava snovi:

Dijake s pomočjo vprašanj na str. 126 in 127 usmerimo v opazovanje eseja kot besedilne vrste.

Dijaki spoznajo:

- kaj je esej,
- kako je zgrajen,
- kaj je teza,
- kako jo v eseju dokazujemo,
- kaj napišemo v zaključku,
- kaj je značilno za jezik in slog eseja,
- kdo eseje piše in komu so namenjeni,
- kaj je značilno za šolske eseje.

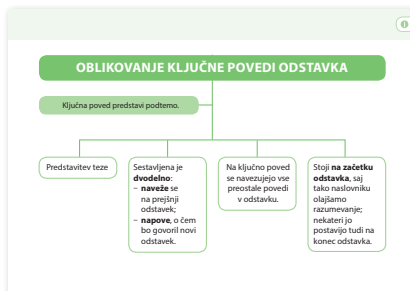
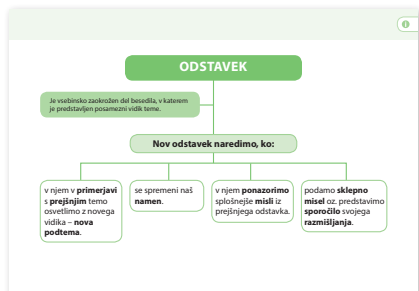


Dijake razdelimo v 10 skupin. Vsaka skupina prebere eno izmed povedi na str. 130 in 131 ter odgovori na vprašanja pod povedmi na str. 131.

Dijake s pomočjo drugega sklopa vprašanj na str. 131 usmerimo še v razmišljanje o uvodu in zaključku.

### Preverjanje in utrjevanje znanja:

S prikazoma v i-učbeniku na str. 131 in 132 pod ikonama  ponovimo, kaj je značilno za oblikovanje odstavkov.



### Domača naloga:

Dijaki napišejo koncept za esej; navodila zanj najdejo v učbeniku na str. 132.

## 4. ura:

### Učitelj potrebuje:

- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

- Preberemo nekaj konceptov za esej, ki so jih dijaki pripravili doma. Pogovarjamo se o tem, zakaj se včasih čutijo nerazumljeni. Dijake usmerimo v razmišljanje starejših generacij o mladih.
- Napovemo, da bomo brali besedilo o odnosu starejših generacij do mladih, o katerem govori pisec bloga, ki je nastal kot del programa Društva mladinski ceh ob socialnem tednu.

### Preverjanje in utrjevanje znanja:

V zbirki nalog preberemo besedilo na str. 98–100. Dijaki na str. 100–105 rešijo naloge 1–14.

### Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 105, naloga 15.

## 5.–10. ura:

### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Naslednje ure, namenjene obravnavi eseja, povežemo z urami književnosti. Najmanj dva sklopa po tri ure dijaki pišejo esej na določeno lit. temo: dve uri namenimo navodilom in pisanju eseja, eno uro pa branju in komentiranju esejev.

# KAKO SO POVEZANI STAVKI IN POVEDI V BESEDILU?

Učbenik, str. 133–138

Predlagano št. ur za obravnavo: 2

1. ura:

**Učitelj potrebuje:**

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

**Dijaki potrebujejo:**

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

**Uvodna motivacija:**

Pogovarjamo se o tem, kako so povezani stavki in povedi v zapisanih besedilih (npr. [eseju](#), interpretaciji umetnostnega besedila, uradni prošnji, prijavi, pritožbi ...). Dijake povprašamo, ali enako velja tudi za povedi v zasebnih pismih in pogovorih.

**Obravnava snovi:**

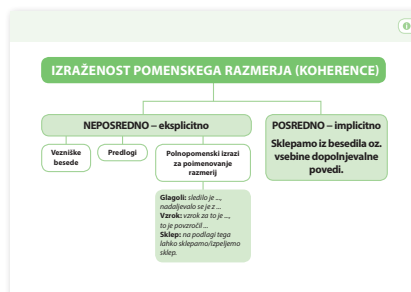
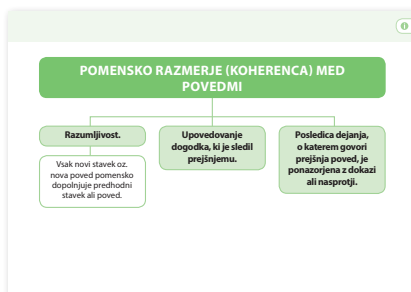
Preberemo odlomek iz Cankarjevega pisma na str. 133 in se s pomočjo vprašanj pod odlomkom pogovorimo o njem. Dijake s pomočjo vprašanj usmerimo v opazovanje pomenskih razmerij med povedmi.

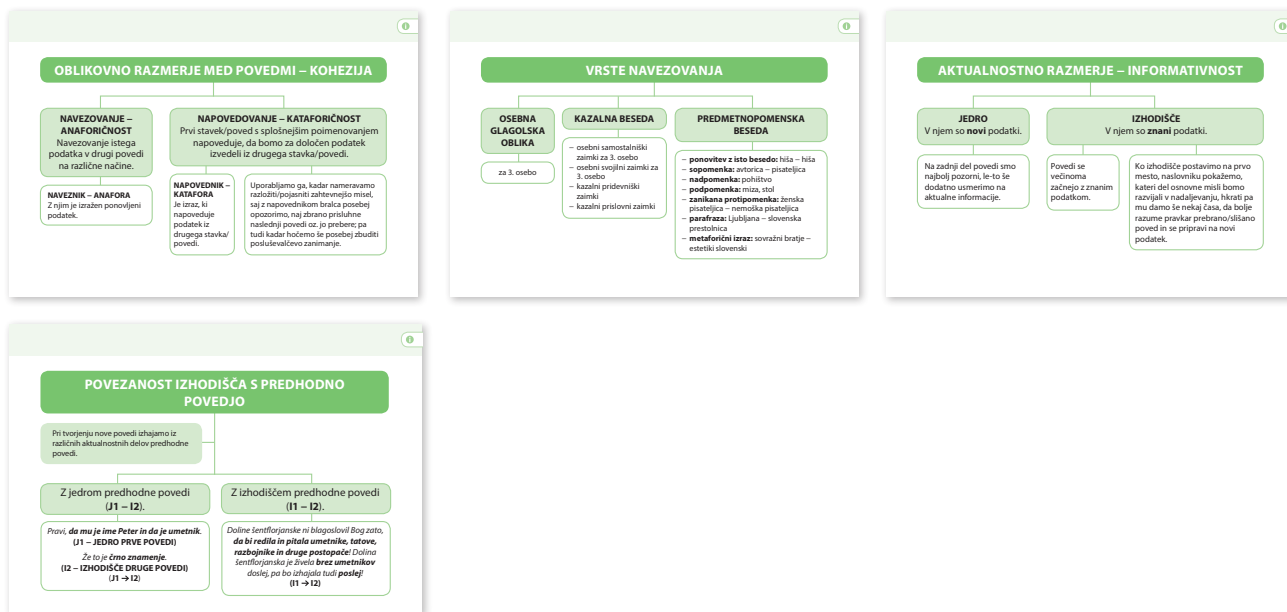
Preberemo še odlomke na str. 134–136 in se s pomočjo vprašanj pod vsakim odlomkom pogovorimo o njih.

Dijaki spoznajo:

- da morajo biti povedi med seboj logično povezane (koherenca),
- da so besede znotraj povedi ali niza povedi slovnično in oblikovno odvisne druga od druge (kohezija),
- kaj je značilno za navezovanje,
- kaj je značilno za napovedovanje,
- kako je sestavljena poved glede na aktualnost podatkov,
- kako je izhodišče nove povedi povezano s predhodno.

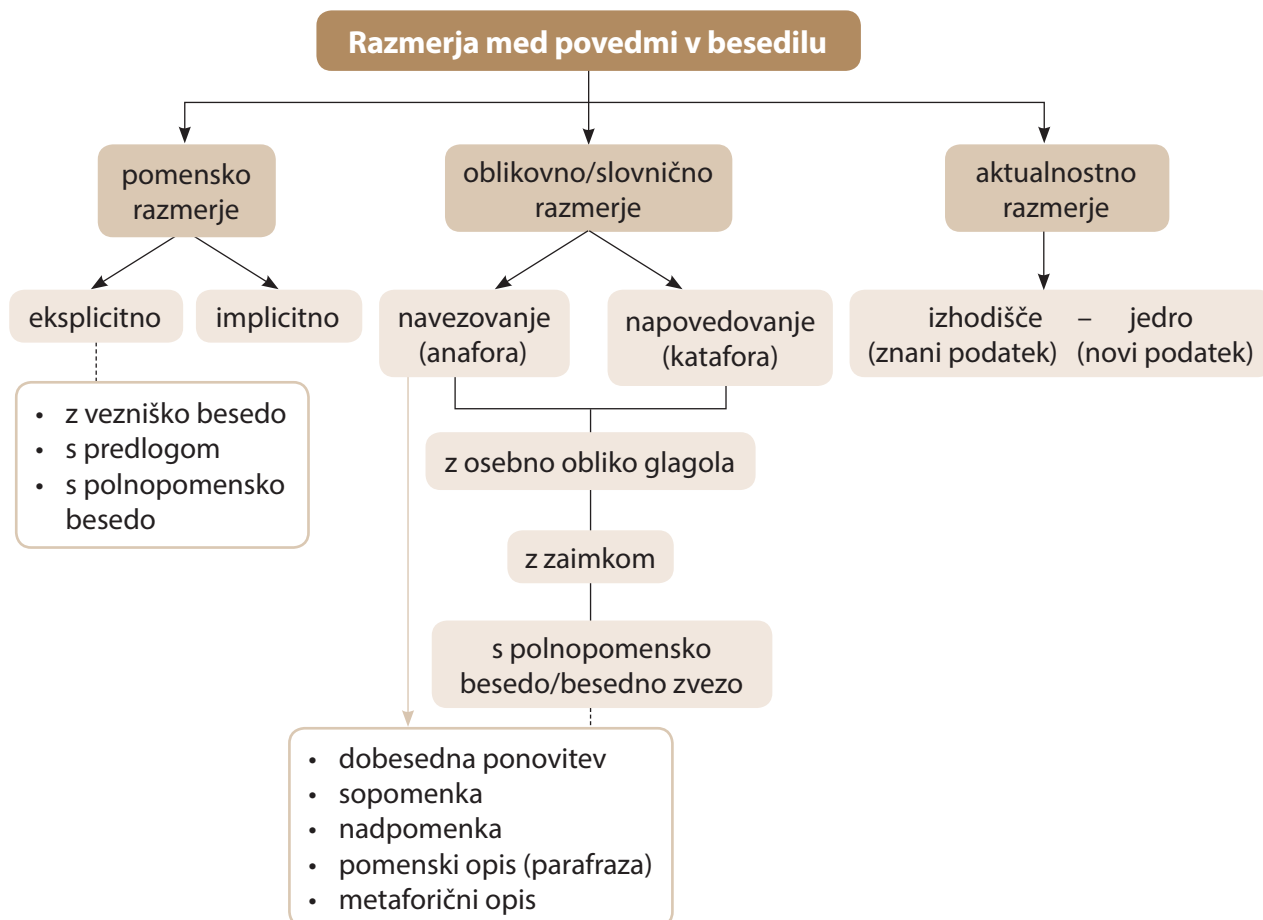
Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 136 in 137 pod ikonama 





### Preverjanje in utrjevanje znanja:

S pomočjo miselnega vzorca v učbeniku na str. 138 ponovimo, kaj smo se naučili o razmerjih med povedmi v stavku. Če uporabljate i-učbenik, ga lahko prikažete na tabli.



## **2. ura:**

### **Učitelj potrebuje:**

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### **Dijaki potrebujejo:**

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zvezek za zapiske,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### **Uvodna motivacija:**

- Ponovimo, kako so povezani stavki in povedi v besedilu.
- Dijake povprašamo, ali enaka povezanost velja tudi za vsakdanji govor.

### **Preverjanje in utrjevanje znanja:**

- Dijake razdelimo v dvojice. V učbeniku na str. 123 preberejo odlomek iz besedila Gorana Vojnoviča *Čefurji raus* in potrdijo ali ovržejo razmišljanje, da so stavki in povedi v vsakdanjem govoru povezani tako kot v knjižnem. Nekaj dvojic predstavi svoje razmišljanje.
- V zbirki nalog dijaki na str. 105–110 rešijo naloge 1–7.

### **Domača naloga:**

Ustvarjalni izziv v učbeniku na str. 138 z dijaki rešimo, če ti pokažejo zanimanje za njegovo vsebino.



## 7. SKLOP:

### SLOVENŠČINA V EVROPSKI UNIJI

**Predlagano št. ur za obravnavo: 7**

#### UČNI CILJI 7. SKLOPA

##### **Dijaki:**

- se zavedajo, da je slovenski jezik državni in uradni jezik v Republiki Sloveniji,
- se zavedajo, da je slovenski jezik temeljna prvina njihove državljske identitete in slovenske kulturne dediščine, s čimer si oblikujejo svojo državljsko zavest,
- uzaveščajo vlogo slovenščine v Republiki Sloveniji in za njene državljane ter oblikujejo posebni odnos do slovenščine kot državnega in uradnega jezika,
- spoznavajo vlogo slovenščine in drugih jezikov v organih EU,
- prepoznajo razliko med eno- in dvogovornimi besedili,
- spoznajo značilnosti prepričevalnega pogovora,
- razčlenjujejo besedilo,
- vrednotijo njegovo učinkovitost, ustreznost, razumljivost in pravilnost,
- prepoznajo, posplošujejo in povzemajo značilnosti dane vrste besedila ter jih primerjajo z značilnostmi besedil druge vrste,
- tvorijo čim ustrežnejšo in čim razumljivejšo besedilo te vrste,
- po tvorjenju vrednotijo razumljivost, zanimivost, resničnost, aktualnost, živost, učinkovitost, ustreznost in jezikovno pravilnost svojega besedila in besedil sošolcev,
- utemeljujejo svoje mnenje, poslušajo mnenja sošolcev o svojem besedilu/govornem nastopu ter izrekajo svoje (ne)strinjanje z njimi,
- spoznavajo značilnosti tvorjenja besedila,
- usvojijo načela uspešnega pogovarjanja in jih uporabljajo v pogovoru,
- pogovarjajo se vljudno in strpno; spoštujejo mnenje drugih, izražajo svoje mnenje in ga utemeljijo.

#### **PREDLOG ZA OBRAVNAVO SNOVI**

### URADNI JEZIK, DRŽAVNI JEZIK

**Učbenik, str. 140–142**

**Predlagano št. ur za obravnavo: 2**

##### **1. ura:**

##### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

##### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

##### Uvodna motivacija:

Pogovarjamo se o tem, kaj za dijake pomeni jezik.

### Obravnava snovi:

Dijake razdelimo v skupine. Vsaka skupina razmišlja o položaju slovenščine. Pomagajo si z vprašanji na str. 140. Sošolcem predstavijo svoje ugotovitve.

Preberemo besedilo na str. 140. S pomočjo vprašanj na str. 141 se pogovorimo o njem. Povemo, da je Svet Evrope skupaj z EU leto 2001 razglasil za Evropsko leto jezikov. Dijake usmerimo v razmišljanje, kaj to pomeni in ali je to sploh potrebno.

### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijaki razmišljajo, katere so prednosti in pomanjkljivosti za slovenščino v EU. V zbirki nalog dijaki na str. 111 rešijo nalogo 1.

## 2. ura:

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

Ponovimo, kaj smo v prejšnji uri ugotovili o položaju slovenščine.

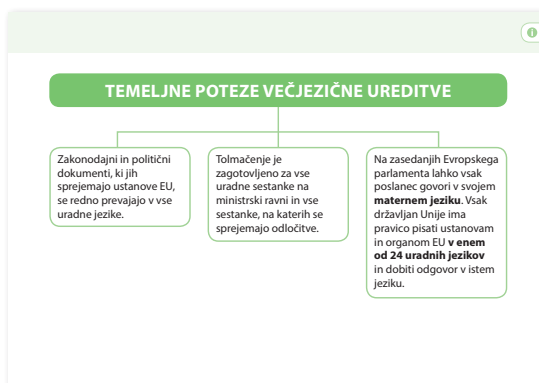
### Obravnava snovi:

Dijake prosimo, da razložijo pojma uradni in državni jezik. Razmislijo tudi o statusu drugih jezikov v RS in o statusu slovenščine izven meja RS. Spoznajo:

- da so vsi jeziki članic EU uradni jeziki v EU,
- kako se zakonodajni in politični dokumenti, ki jih izdajajo institucije EU, prevajajo v te jezike,
- kako je urejeno tolmačenje v institucijah EU,
- ali lahko poslanci na zasedanjih Evropskega parlamenta govorijo v maternem jeziku,
- kako je v praksi zagotovljena polna večjezičnost,
- kateri jeziki se največkrat uporabljajo v ustanovah EU.

Pomagamo si z učbenikom na str. 142.

Vsebinsko povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 142 pod ikono .



### **Preverjanje in utrjevanje znanja:**

Dijake razdelimo v skupine. Skupine ene polovice razreda razmislijo, ali so se govorniki manjših jezikov prevečkrat pripravljali odreči svojemu jeziku in izbrati drugega, skupine druge polovice razreda pa, ali izguba jezika vpliva tudi na izgubo identitete posameznika in naroda. Svoje razmišljanje utemeljijo in predstavijo sošolcem.

### **Domača naloga:**

Zbirka nalog, str. 111–114, naloge 2–4.

## **ENOGOVORNA IN DVOGOVORNA BESEDILA**

**Učbenik, str. 142–145**

**Predlagano št. ur za obravnavo: 1**

### **Učitelj potrebuje:**

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### **Dijaki potrebujejo:**

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### **Uvodna motivacija:**

Dijake razdelimo v skupine. V skladu z navodili na str. 142 pripravijo kviz z vsaj petimi vprašanji. Preberemo nekaj vprašanj in odgovorov, ki so jih pripravili dijaki.

### **Obravnava snovi:**

Dijake usmerimo v razmišljanje, kakšno besedilo je kviz. Pomagamo si z vprašanji na str. 142.

Dijaki predlagajo še nekaj tem, povezanih z EU, o katerih bi lahko pripravili pogajalni pogovor, in nekaj tem, o katerih bi pripravili prepričevalni pogovor.

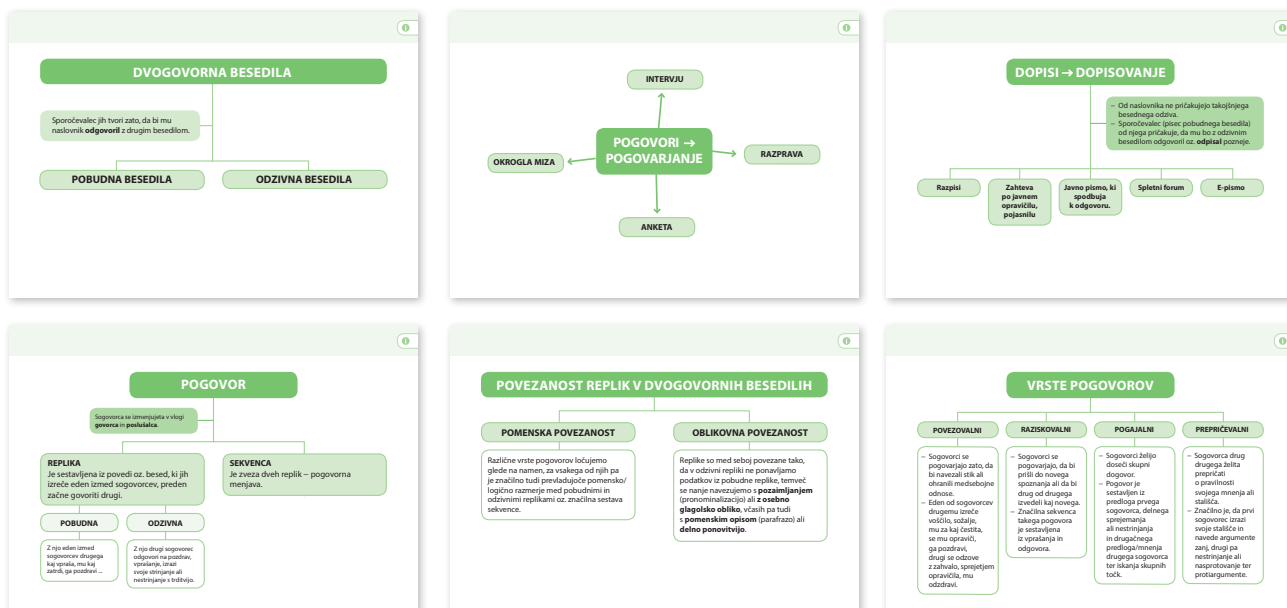
Preberemo besedilo na str. 143, ki ravno tako obravnavata položaj Slovenije in slovenščine v EU. S pomočjo vprašanj na str. 144 dijake usmerimo v razmišljanje o razliki med eno- in dvogovornimi besedili.

Dijaki spoznajo:

- kdaj so besedila dvogovorna,
- katera je najznačilnejša oblika dvogovornih besedil,
- kako je sestavljen pogovor,
- kako so replike v dvogovornem besedilu povezane pomensko,
- kako so replike v dvogovornem besedilu povezane oblikovno/slovnično.

Pomagamo si z učbenikom na str. 144 in 145.

Vsebino povzamemo s prikazoma v i-učbeniku na str. 144 in 145 pod ikonama :



### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v dvojice. Naredijo nalogo v učbeniku na koncu str. 145.

### Domača naloga:

Zbirka nalog, str. 114–118, naloge 1–5.

## PREPRIČEVALNI POGOVOR

Učbenik, str. 146–149

Predlagano št. ur za obravnavo: 2

1. ura:

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

Dijake vprašamo, ali menijo, da moramo v vseh govornih situacijah v Sloveniji uporabljati slovenščino ali se jim zdi primerno, da kdaj uporabljamo drug jezik. Razmišljajo in navedejo situacije, ko je/ni primerno uporabljati npr. angleščino.

## Obraznava snovi:

Dijaki si zamislijo, da so člani debatnega krožka in da so se prijavi na debatni klub, ki poteka v angleščini. Prva skupina je nad tem navdušena, druga nasprotuje, tretja je neopredeljena. Dijaki se postavijo v vlogo neopredeljenih članov skupine in razmislijo, kdaj bodo najverjetneje oblikovali svoje stališče. Pomagamo si z vprašanji na str. 146.

Poslušamo posnetek debate, **dostopen v i-učbeniku na str. 146 pod ikono** <sup>5</sup>. S pomočjo vprašanj ob ikoni na str. 146 se pogovorimo o posnetku.

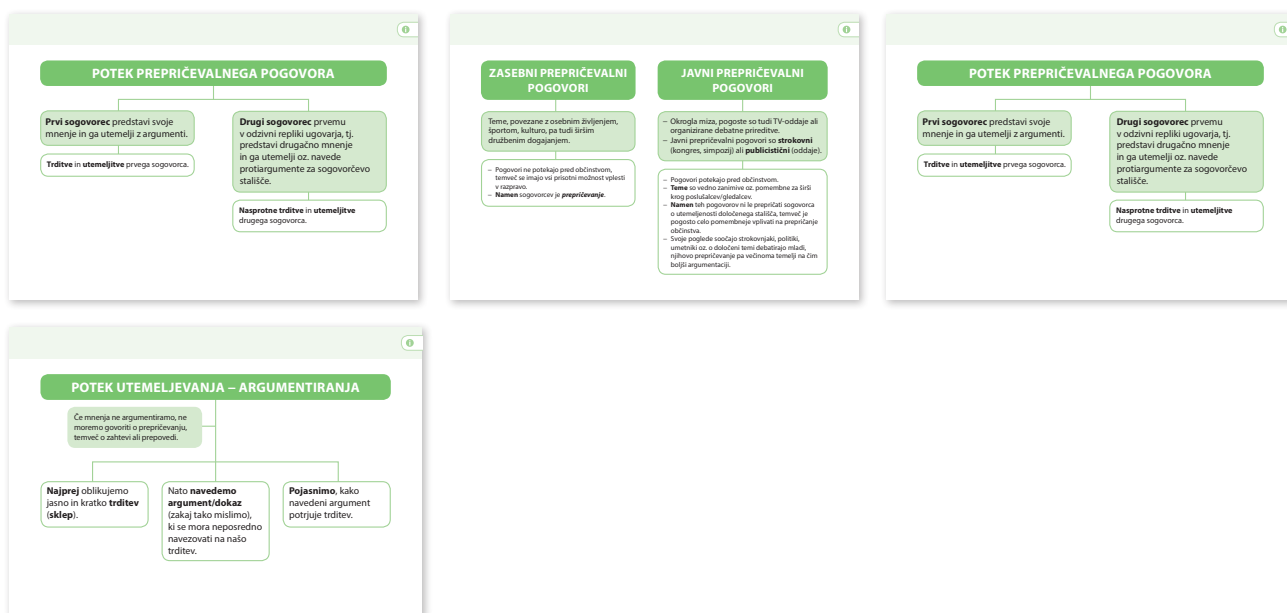
Dijake usmerimo v posamezne dele pogovora, tako da jih na str. 146 in 147 preberemo in se s pomočjo vprašanj pod njimi pogovorimo o njih.

Dijaki spoznajo:

- kako se prepričevalni pogovor razlikuje od drugih vrst pogovora,
- kdaj sogovorce prepričujemo in o čem,
- kako prepričevalni pogovor poteka,
- kaj je utemeljevanje in kaj argumentiranje.

Pomagamo si z učbenikom na str. 148.

Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 148 pod ikono .



## Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v dvojice. Zamislijo si nekaj zasebnih pogovorov, v katerih bi se z nekom pogajali, in nekaj pogovorov, ko bi sogovornika prepričevali. Ob tem ponovijo razliko med pogajalnim in prepričevalnim pogovorom.

## **2. ura:**

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

5 Če ne uporabljate i-učbenika, lahko dostopate do besedil za poslušanje in gledanje prek izobraževalnega portala za učitelje [www.ucimte.com](http://www.ucimte.com) ali spletne strani [www.mladinska.com](http://www.mladinska.com).

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- zbirko nalog Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

Dijake povprašamo, kaj menijo o položaju slovenščine danes, in o tem, kakšen odnos imamo Slovenci do materinščine.

### Preverjanje in utrjevanje znanja:

- Dijake razdelimo v štiri skupine. Vsaka skupina razmisli o eni od štirih trditev na str. 149. O trditvi izrazijo svoje stališče in ga argumentirajo. Natančna navodila za delo so na str. 149.
- V zbirki nalog preberemo besedilo na str. 118 in 119 in rešimo naloge 1–7 na str. 118–122.

## NAČELA USPEŠNEGA POGOVARJANJA

**Učbenik, str. 149–152**

**Predlagano št. ur za obravnavo: 2**

### **1. ura:**

#### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*,
- računalnik,
- projektor.

#### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

#### Uvodna motivacija:

Dijake prosimo, naj razmislijo, kdaj so pri prepričevanju sogovorca uspešni in kdaj ne. Razmišljajo, ali je to odvisno le od stališča, ki ga zagovarjajo, ali tudi od tega, kako to počnejo.

#### Obravnava snovi:

S pomočjo vprašanj na str. 149 ponovimo, kako so se pogovarjali dijaki v posnetku, ki smo ga poslušali v prejšnjih urah.

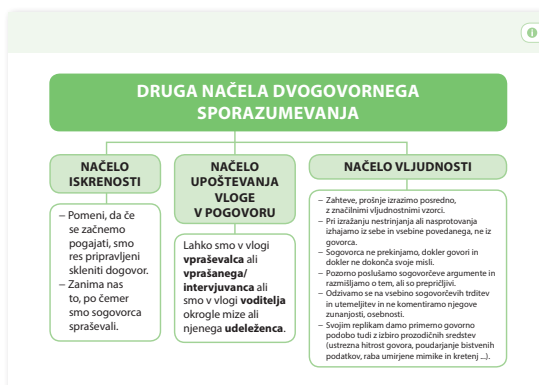
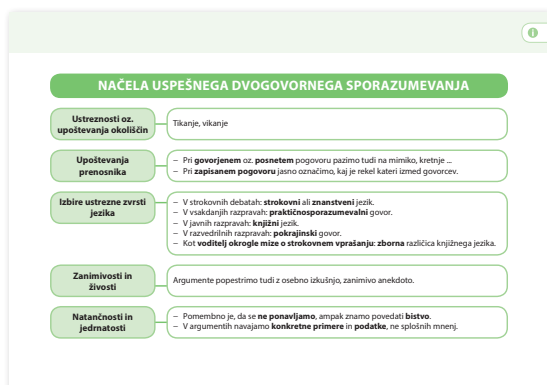
Preberemo izsek iz pogovora na str. 149 in opazujemo, kako bi se razprava lahko začela in razpletla tudi drugače. S pomočjo vprašanj na str. 150 dijake usmerimo v razmišljanje, zakaj tak pogovor ne bi bil uspešen.

Izberemo štiri dijake. Dva prebereta odlomek iz pogovora na str. 146 in 147, dva pa pogovor na str. 149. S pomočjo vprašanj na str. 150 opazujemo razliko med obema pogovoroma.

Dijaki spoznajo, katera načela prispevajo k uspešnosti sporazumevanja.

Pomagamo si z učbenikom na str. 150 in 151.

Vsebino povzamemo s prikazom v i-učbeniku na str. 150 pod ikono  :



### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijake razdelimo v dvojice. Izsek pogovora na str. 149 preoblikujejo tako, da bo ustrezal načelom uspešnega dvogovornega sporazumevanja. Nekaj dijakov prebere oz. zaigra pogovor sošolcem.

## 2. ura:

### Učitelj potrebuje:

- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Dijaki potrebujejo:

- zvezek za zapiske,
- tiskani ali i-učbenik Slovenščina 3, *Z besedo do besede*.

### Uvodna motivacija:

Dijake vprašamo, kaj je njihova prva asociacija ob besedi dialog. Nekaj asociacij napišemo na tablo.

### Preverjanje in utrjevanje znanja:

Dijaki preberejo besedilo na str. 151. S pomočjo vprašanj na str. 152 se pogovorimo o besedilu.

Dijake razdelimo v skupine. Vsaka skupina pripravi osnutek javne razprave z naslovom *Jezik – temelj identitete*, tako da:

- izberejo stališče, ki ga bodo zagovarjali,
- navedejo vsaj štiri dokaze in izpeljejo argumentacijo,
- oblikujejo nekaj tipičnih začetkov nestrinjanja in strinjanja s sogovorci.

Po končanem delu v skupinah predstavniki skupin javno razpravo uprizorijo v razredu. Sošolci so pozorni na potek argumentacije, na načela uspešnega sporazumevanja, na koherentnost, izbiro besed in ustrezno socialno zvrst.